

Қарағанды облысы Жаңаарқа ауданы Жаңаарқа кенті
«Балдырған» бөбекжайы» КМҚК

Қаралды

Жаңаарқа ауданының білім
бөлімінің әдістемелік кабинет

менгерушісі *Г.И. Достаева*
« _____ » тамыз 2021 ж

КЕЛІСІЛДІ

«Балдырған» бөбекжайы КМҚК

әдіскері *С.К. Наурзбекова*
«26» тамыз 2021 ж

БЕКІТІЛДІ

«Балдырған» бөбекжайы КМҚК

директоры *Р.Т. Смагулова*
«26» тамыз 2021 ж

«Математика патшалығы»
вариативтік компоненттік шығармашылық жоба
(бөбекжайдың мектепалды даярлық топ тәрбиеленушілеріне арналған
вариативтік компонент бойынша шығармашылық жоба)
(5 жастан бастап)
(38 сағат, аптасына 1 рет)
2021-2022 оқу жылы

Құрастырған: Қасенбекова Н.Қ.
СердхаанЖ.
тәрбиешілер

**«Математика патшалығы» вариативтік компоненттік шығармашылық жобасына
рецензия**

«Математика патшалығы» вариативтік компоненттік шығармашылық жобасын меңгерту бойынша өткізілетін әр ұйымдастырылған оқу қызметін жоспарлау барысында мектепалды даярлық топ балаларының жас, психо-физиологиялық ерекшеліктері мен қабылдау қабілеттерін ескере отырып, жоспарланып жүргізіледі. Бұл жастағы балалардың жан-жақты дамуына, олардың мүмкіндіктері мен қабілеттерін ашуға және математикалық ұғымдарды меңгеруіне байланысты ұйымдастырылған оқу қызметінің құрылымы, баланың жалықпай, керісінше қызығушылығы мен ізденісін тудыруға арналған әдіс-тәсілдер, формалары арқылы жүргізіледі. «Математика патшалығы» вариативтік компоненттік шығармашылық жобасы мектепалды даярлық топ балаларымен жұмыс жүргізуде, қарапайым математикалық түсініктерін қалыптастыруда өте тиімді бағдарлама. Ғылыми-педагогикалық және әдістемелік әдебиеттерді талдай келе, «шама» және «шама түрлері», кеңістік, көп-аз және т.б. ұғымдарына берілген анықтамаларға талдау жасалды. Мектепке дейінгі мекемелерде қарастырылатын математикалық ұғымдар жеке талданады.

Қазіргі таңда мектепке дейінгі мекемелерде оқу-тәрбие үдерісіне қолданысқа енген Қазақстан Республикасы мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартының (МЖМБС) талабына және соның негізінде дайындалған «Мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытудың үлгілік оқу бағдарламаларына» зерттеу мәселемізге байланысты талдау жасалынды. Айналамызда бізді қоршап тұрған нақты дүние заттармен құбылыстардың жиынтығы олардың арасындағы әр түрлі қатынастар арқылы сипатталады. Басқа ғылым саласы сияқты математикалық білім ғылыми фактілерден, ұғымдардан, заңдардан, теориялардан, зерттеу әдістерінен, қолданбалы сұрақтардан тұрады. Бұл көрсетілген білім элементтері бір-бірімен тығыз байланыста болады. Мұның барлығы балабақшада ұйымдастырылған оқу қызметтерінде меңгеріледі, дамытылады әрі жетілдіріледі. Әр түрлі әдістер мен көрнекіліктерді орынды пайдаланып, ұйымдастырылған оқу қызметін талапқа сай өткізіп, күннің екінші жартысында вариативтік компоненттік шығармашылық жобасы арқылы балаларда қарапайым математикалық ұғымдар туралы түсінік қалыптастыруға байланысты сөздерді түсінуге, заттарды салыстыруға, салыстыру барысында әдістерді орынды қолдануға, оларды сезінуге болатынына көзіміз жетті.

Рецензия беруші: Жаңаарқа ауданының білім бөлімі әдіскері: _____ Г.И.Достаева

Түсінік хат

Қазіргі заманда математиканың қарапайым негізін меңгеру жас ұрпаққа білім беру мен тәрбиелеудің бірден – бір негізгі элементі болып табылады. Математиканың практикалық пайдасы, оның адам тәжірибесінде күнделікті меңгерілетін қарапайым түсініктерінен бастап, ғылыми және техникалық идеялды дамыту үшін сандық қатынастарды қамтитын пән болып келуінің шарттарынан шығады.

Мектепке дейінгі жаста білім беру үрдісінде қазіргі заман талабы-баланың жан-жақты іс-әрекеттік қабілетін кеңейтіп, жалпы өмірлік, кәсіби компетенцияларын дамыту және қалыптастыру үшін математикалық білім беру сапасын арттыру мәселесіне тірелетіні анық. Балабақшада қарапайым математикалық түсініктерді дамыту жөніндегі бағдарламаларда балалардың алдыңғы топтарда алған білімдерін жалпылау, жүйелеу, кеңейту және тереңдету қаралған. Балалар сан, пішін, шама туралы өзара байланысы бар түсініктерді меңгеруі, кеңістік пен уақытты бағдарлай алуы тиіс. Математикалық байланыстар мен байланыстылық туралы түсінік қалыптастыру, тиісті амалдарды меңгеру балалардың көрнекі – бейнелі ойлауын жаңа деңгейге көтеруге мүмкіндік береді. Балалар көзбен көріп, іштей есептеуге үйренеді, олардың көз мөлшері, пішінді шамалау жылдамдығы арта түседі. Мектепке дейінгі жастағы баланың ойлау қабілетін, ойлау дербестігін дамыту, талдау, салыстыру, қорыту секілді ойлау әрекеттерін дамытудың да маңызы зор. Бұл шығармашылық жоба балабақшадағы қарапайым математикалық ұғымдарды қалыптастыруға қосымша балалардың математикалық білімін кеңейтіп, математикаға деген қызығушылығын арттыру үшін қажет.

Вариативтік компоненттік шығармашылық жобасында кеңістік, уақыт арқылы бағдарлау, шаманы ажырата білу, заттарды санау, сызықтар, қазақ халқында жиі қолданылатын сандар, сандар қатары, математикалық ертегі, логикалық тапсырмалар, қызықты жаттығулар, дидактикалық ойындар, есептер, санамақтар, геометриялық пішіндер туралы танымдық қабілеттерін дамытуға мүмкіндік береді. Сандар мен оларға қолданылатын амалдар, есептер және геометрия элементтері де қамтылған. Сондықтан, тереңдете үйрету арқылы баланың математикалық сауаттылығы артады. Логикалық ойындар баланың психикасында сапалы өзгерістер тудырады: бала зейінінің, жадының қалыптасуына ойлау, қиялдау қабілетінің дамуына әсер етеді. Логикалық тапсырмалар баланың интеллектуалдық деңгейін көтереді. Логикалық ойлау – адамның интеллектуалдық қабілеттерінің негізін құрайды. Ойлау шығармашылық және таным әрекетінің негізі болып табылады. Баланың логикасын дамыту ұғымдарын өсіру, оқу-тәрбие үрдісіндегі ұдайы жүргізілетін жұмыс.

Мектепке дейінгі жастағы балалардың интеллектуалды қабілетінің әсерлі дамуы-жаңа замандағы өзекті мәселелердің бірі. Ойлау қабілеті дамыған балабақша балалары оқу материалын жылдам есте сақтайды, өз күштеріне сенімдірек, жаңа жағдайға жылдам бейімделгіш, мектепке дайындығы өте жақсы болады. Математикалық сауаттылықты қалыптастыра отырып, оның қыр-сырын толығымен түсініп, жалпылауға үйренеді. Соған байланысты математикалық сауаттылықтың ең дұрыс та нақты айтылу мен жазылуын ескере отырып, математикалық ұғымдарға толығымен көңіл бөлінеді. Өздеріне таныс заттарды салыстыру нәтижесінде ұзын, қысқа, бірдей көлемдерін салыстыра білуге үйренеді. Үлгі бойынша үлкен, бірдей (көлемі жағынан) деген сөздерді қолданып, заттардың ұзындығы, биіктігі, кеңдігі, жуандығы, жіңішкелігі жағынан қарама-қарсы және бірдей көлемде екенін

ажыратуға үйрету. Ұсынылған заттардың ұзындығы, ені, биіктігі және жуан, жіңішкелігіне қарай өзгеретіндігі жайлы ұғымды нақтылай түсу; сөз жүзінде дұрыс айтуға (ұзынырақ болады, мынау жіңішкерек т.с.с.) үйрету. Балаға таныс заттардың ұзындығын шартты өлшеуіштің көмегімен өлшеу арқылы салыстыра білуге үйрету. Шартты өлшеуіштердің көмегімен заттың ұзындығын, енін, биіктігін анықтауға, сұйық және сусымалы заттарды өлшеп, көлемін табуға үйрету. Заттардың ұзындығы, ені, жуандығы бойынша өзгешеленетіні туралы түсініктерді нақтылай түсу. Аз немесе көп, біреу немесе көп, қанша, қанша болса сонша, тең деген ұғымдарды меңгерту. Көп заттан бір затты ажыратып алуды үйрету. Топ бөлмесіндегі заттарды салыстырып, қай заттың көп, қай заттың біреу екенін балаға айтқызу. Шаманы не өлшемді бастапқыда танып білуге, ол туралы қарапайым ұғымдар мен түсініктердің қалыптасуына білім берудің әртүрлі әдістері мен тәсілдері мүмкіндік туғызады. Олардың арасында: көрнекті, сөздік, практикалық және ойын әдістерін атап өтуге болады.

Вариативтік компоненттік шығармашылық жобасын құрудағы ең басты өзектілік:

- қазіргі замандағы адамдарға қажетті дағдылар күрделі мәселелерді бірігіп шешуге дайын болу, басқаның пікірін тыңдау, пікірталас ұйымдастыра білу, өз пікірін ортаға салу сияқты алғашқы дағыларды қалыптастыруға жағдай жасап, жыл бойы үздіксіз математикалық білім алуды қамтамасыз етеді.

Вариативтік компоненттік шығармашылық жобасы материалдарын меңгерту ойын, тәжірибе, зерттеу және ізденіс арқылы іске асырылып, баланың ойлау дербестігін, шешуші біліктілерін, салыстыру, талдау, жинақтау, топтау, құрастыру әрекеттерін дамытуға бағытталады. Бала мектепке дейінгі ұйымдарда тәрбиелену барысында психологтардың пайымдауы бойынша, 5 жастағы балалар саналы танымдарды игеріп, неше түрлі қиындықтарға толы құбылыстарды ұғына алатын жағдайға жетеді екен, яғни бұл кезде мидың қабығы баланың мінез қабілеттерін күшейтетіндігі дәлелденген. Ендеше ғылымдар патшасы болып саналатын математиканы, «Математика патшалығы» вариативтік компоненттік шығармашылық жобасы арқылы толықтыру өте тиімді болмақ. Математика негіздері бойынша білімдерін толықтыру, жетілдіру мақсатында құрылған «Математика патшалығы» вариативтік компоненттік шығармашылық жобасын меңгертуде алға қойылған мақсат, математикалық ұғымдар жайлы қарапайым түсініктерді меңгерген, алған білім-білік дағдыларын күнделікті өмірде қолдануға қабілетті, танымдық іс-әрекеттік дағдыларын меңгерген мектеп жасына дейінгі бала тұлғасын қалыптастыру болса, осы мақсатты жүзеге асыру төмендегідей міндеттерді орындауды талап етеді.

Міндеттері:

- Әр баланың жеке тұлғалық сапасын жетілдіру және оны әрі қарай дамыту;
- Балалардың практикалық, танымдық, шығармашылық іс-әрекеттерін қалыптастыру;
- Топ балаларының интеллектуалдық қабілеті мен қисынды ойлай білу қабілеттерін және қиялын дамытуда, халықтық педагогикалық элементтерін пайдалану;
- Топқа ұлттық тәрбиеге негізделген жанға жайлы ахуал орнату арқылы мәдени және адамгершілік құндылықтарды дамыту;
- Топ тәрбиеленушілерінің ұлтаралық мәдинетін қалыптастыру;
- Балалардың толыққанды дене бітімінің дамуына, негізгі құзіреттіліктің маңыздылығын қалыптастыруға мүмкіндік беретін қолайлы, заттық дамытушы орта ұйымдастыру;
- Баланы тәрбиелеу және дамыту барысында отбасы мен бөбекжай арасында ынтымақтастық орнату.

Күтілетін нәтиже:

Математикалық түсініктерді дұрыс меңгеріп, математикалық терминдерді орынды қолдана білу қабілеттері қалыптасады. Геометриялық пішіндердің атауларын дөңгелек, үшбұрыш, төртбұрыш т.б және олардың элементтері қыры, бұрышы болатынын, қажетті жағдайда

қарапайым математикалық дәлдікті шешуді үйренеді. Балалардың математикалық білімге деген қызығушылығын артады. Берілген тапсырмаларды шешуге өз күш ерік-жігерін жұмсайды. Бала бір заттың құрылысына, қасиетіне пішініне түсі т.б. қарай талдау, сараптау, салыстыру, шаманы айыра білу, кеңістікті бағдарлап, салыстырмалы түрде ойлай алады. Қорыта келгенде, жыл соңында вариативтік компоненттік шығармашылық жоба бойынша дұрыс қолданылған әдіс тәсілдер, жұмыс формалары, дидактикалық ойындар баланы жан-жақты дамытып, ой өрістерін кеңейтіп, тереңдетеді, ойларын бекітеді. Жаңа материалдармен жұмыс жасау, қайталау, түрлі әдіс-тәсілдерді кезектестіріп қолдану, оларды шебер үйлестіру бала қызығушылығын оятып, белсенділіктерін арттырып, педагогикалық үрдістің тиімділігін көрсетеді. Сондай-ақ, вариативтік компоненттік бағдарлама баланың ақыл ойының дамуына үлкен ықпал ете отырып, балалардың ойлауын, есте сақтау қабілеттерін жетілдіріп, жоғарыдағы күтілетін нәтижелерге жеткізері сөзсіз.

**«Математика патшалығы» вариативтік компоненттік шығармашылық жобасының
төлқұжаты**

«Математика патшалығы»		
1.	Вариативтік компоненттік шығармашылық жоба атауы	
2.	Аннотация	Бүгінгі таңда балалар компьютерге, ондағы ойындарға тәуелді болып, балалардың математикалық түсініктері мен дағдыларын меңгерту күннен-күнге қиындап барады, білім мен дағдыларын дамыту және тереңдету үшін жобалар бойынша тұрақты жұмыстарды ұйымдастыру өте қажет. Бұл баланың ойлау қабілетін, ойлау дербестігін, талдау, салыстыру, қорыту секілді ойлау әрекеттерін дамытуда зор рөл атқарады.
3.	Мақсаты мен міндеттері	<p>Мақсаты:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Балалардың танымдық, шығармашылық қабілетін дамыту; - Баланың математикалық сауаттылығын арттыру; - Меңгерген математикалық білімін өмірде қолдануға жан-жақты дайындауды жүзеге асыру. - Кеңістікті бағдарлау, уақытты бағдарлау; - Көлем, геометриялық пішіндерді, түстерді үйрету; - Балалардың ақыл - ой белсенділігін, зейінділігін, есте сақтау қабілетін арттыру; - Логикалық ойлау қабілеттерін, тілін дамыту, сөздік қорын молайту; - Дидактикалық ойындар және ойындар шарттарын дұрыс орындауға тәрбиелеу. <p>Міндеттері:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Білім беру процесінде әдістер мен педагогикалық ойындарды пайдалануға қатысушыларды үйрету; - Бастапқы білім беру технологиясына деген қызығушылығын дамыту, практикада осы технологияларды пайдалануға көмектесу; - Ынтымақтастық пен өзара түсіністік жөнінде түсіндіру; - Баланың тұлға ретінде қалыптасуына, ақыл-ойын дамытуға, ерік пен сезімге қатысты белсенділігін қалыптастыруға мүмкіндік дағдысын арттыру; - Баланың өмір сүруіне және болашақта қажетті білім, білік және дағдыларды қалыптастыру.
4.	Вариативтік компоненттік шығармашылық жобаны іске асыру мерзімі:	2021 жыл қыркүйек – 2022 жыл мамыр.
5.	Вариативтік компоненттік шығармашылық жобаны іске асыру кезеңдері	2021 жыл, тамыз – дайындық кезеңі; 2021-2022 ж.ж. - қалыптастыру кезеңі; /практикалық/ 2022 жыл, мамыр – жалпылау кезеңі. /қорытынды/
6.	Қатысушылар	«Қарлығаш» мектепалды даярлық тобы тәрбиеленушілері.
7.	Күтілетін нәтиже	Қоршаған ортада көп зат пен бір затты табады, заттар тобын жанына қою және бірінің үстіне бірін қою әдістерін қолдана отырып салыстыра алады, көлеміне қарай екі затты салыстырады, заттардың көлемін, ұзындығын, биіктігін сөзбен белгілейді, шеңберді, шаршыны, үшбұрышты атауды, жоғары, төменгі, сол

		жаққа, оң жаққа - сөздерін түсінеді, тәуліктің қарама-қарсы бөліктерін: (таңғы уақыт – кешкілік уақыт, күндізгі уақыт – түнгі уақыт) анықтайды. Бұл жұмыстың нәтижесі балалардың математикалық түсініктері кеңейіп, логикалық ойлау қабілеті артып, дүниетанымы кеңейеді.
8.	Вариативтік компоненттік шығармашылық жобаға жауаптылар	Тәрбиешілер: Қасенбекова Н.К., Сердхан Ж.

Вариативтік компоненттік шығармашылық жобаны іске асыру кезеңдері

Мерзімі	Кезең	Мазмұны
2021жыл, қыркүйек	Дайындық кезеңі	<p>Мақсаты мен міндеттері: Шығармашылық жобаның жүзеге асырылуын талдау, қажеттілігін бағалау, жобаны жетілдіру.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Балалардың тақырыпты қабылдау деңгейін зерттеу; - балалардың психологиясына сай материалдар таңдау, оны бала санасына жеткізу жолдарын бекіту; - бұған дейінгі осы тақырыпта жүргізілген тәжірибелерге сүйене отырып, жаңа идеялармен толықтыру және тиімді тұсын анықтау; - тақырыпты балаға түсіндіріп, жеткізу бағытында ата-аналарды жұмылдыру; - шығармашылық жобаны іске асыру бойынша педагогикалық кеңесте талқылау; - шығармашылық жобаны іске асыру жоспарын құру; - пайдаланылатын көрнекіліктерді анықтау, дайындау; - әр тақырып бойынша құжаттар әзірлеу.
2021– 2022оқу жылы	Практикалық кезең	<p>Вариативтік компоненттік шығармашылық жобаны іске асыру Математика негіздерін қалыптастыру үшін мынандай практикаларды қолданамыз:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Түсіндіру; - Әңгімелесу; - Санамақтар; - Санның цифрлық таңбасын мүсіндету; - Таяқшаларды қолдану арқылы пішіндер құрастыру; - Қима пішіндерден құрастыру; - Мультфильм көрсету; - Сурет салу; - Логикалық тапсырмалар; - Саусақ ойындары; - шаманы айыр - Сюжетті рөлдік ойындар және т.б.
2022жыл, мамыр	Қорытынды кезең	<p>Вариативтік компоненттік шығармашылық жобаны іске асыру нәтижелерінің сапалық сараптамасы:</p> <ul style="list-style-type: none"> - бөбекжайда ашық ұйымдастырылған оқу қызметтерін өткізу; - атқаралған жұмыстарды қорытындылап, жинақтар шығару; - диагностика, сараптама жасап нәтижесін қорытындылау; - материалдарды арнайы ақпарат құралдарында жариялау.

«Математика патшалығы» вариативтік компоненттік шығармашылық жобасын іске асырумақсатында өткізілетін іс - шаралар жоспары

№	Іс-шараның мазмұны	Мерзімі
1.	Вариативтік компоненттік шығармашылық жоба әзірлемесін дайындау, жобаны жүзеге асырудың уақыты мен мерзімін бекіту.	тамыз
2.	Вариативтік компоненттік шығармашылық жоба қажеттілігін бағалау, мақсаты мен міндеттерін құру, талдау.	тамыз
3.	Ата-аналармен жұмыс «Мектепке дейінгі балалардың математикалық қабілеттерін дамыту» ата-аналарға арналған кеңес	қыркүйек
4.	Шебер-сынып «Математикалық театр» Математикалық театр кейіпкерлерін жасауға ата-аналарды тарту	қазан
5.	Бұрыштың безендірілуі: «Математиканы оқыту кезінде санауды, жаңылтпашты, жұмбақтарды, мақал-мәтелдерді пайдалану» жылжымалы папкасын дайындау	қараша
6.	«Мектепке дейінгі ұйым мен ата-аналардың балалардың математикалық түсініктерін дамыту бойынша жұмысы» ата-аналар жиналысында баяндама	желтоқсан
7.	«Математикалық дидактикалық ойындар картотекасы» папка дайындау	желтоқсан
8.	«Қызықты жаттығулар» буклет дайындау	қаңтар
9.	Ата-аналардың қатысуымен «Үш аю» ертегісін сахналау. (Ата-аналар жиналысында)	ақпан
10.	«Қазақ халқында жиі қолданылатын киелі сандар» көрме	наурыз
11.	«Ертегідегі математика» ертегі кітаптарын дайындау	сәуір
12.	Ата-аналар жиналысында сөз сөйлеу: «Математикалық білім бойынша балаларды тексеру нәтижелері»	мамыр

Ж

а

**«Математика патшалығы» вариативтік компоненттік шығармашылық жобасының
2021-2022 оқу жылына арналған перспективалық жоспары**

№	Тақырыбы	Мақсаты мен міндеті	Сағат саны	Уақыты
1.	«Көңілді гномдарға қонаққа» (математика негіздері + сурет салу)	Түстерді, кеңістіктік орналасуды игеру, ақыл-ойды дамыту, реттік нөмірді анықтау, зейін, есте сақтау, қиялды дамыту. Балаларды қағазбен жұмыс жасауға, ұқыптылықты тәрбиелеуге үйрету.	1	01.09.2021ж
2.	«Күлгін орманға саяхат» (математика негіздері + құрастыру)	балалардың апта күндері туралы білімдерін бекіту; түстері мен формаларын біріктіру арқылы комбинаторлық қабілеттерін дамыту, шығармашылық қиялын, жадын дамыту; қағаз парақтарын бұту арқылы қайық жасауға үйрету.	1	08.09.2021ж
3.	«Құстар ауласы» (математика негіздері + мүсіндеу)	комбинаторлық қабілеттерді, логикалық ойлауды, шығармашылық қиялды дамыту; бөліктерден тұтас бейнені өрнектеуге үйрету.	1	15.09.2021ж
4.	«Сәлем, кірпі!» (математика негіздері + сөйлеуді дамыту)	балалардың табиғатқа деген танымдық қызығушылығын, қоршаған орта жағдайында жануарлар тіршілігінің тәуелділігі туралы түсініктерін дамыту; сенсорлық қабілетін дамыту (түсті, пішіндерді, шамаларды қабылдау). Балалардың интеллектін жетілдіру (назар, есте сақтау, ойлау, қиял, сөйлеу).	1	22.09.2021ж
5.	«Құмырсақалар елі» (математика негіздері + құрастыру)	геометриялық фигуралардың қасиеттерін анықтау және абстрактілеу іскерлігін дамыту; танымдық қабілеттерін дамыту: назар, есте сақтау, ойлау.	1	29.09.2021ж
6.	«Күлгін орман аңдары» (математика негіздері + мүсіндеу)	заттардың қасиеттерін ажырата білуді, оларды басқалардан абстрагациялай білуді дамыту, практикалық тапсырмаларды шешу кезінде белгілі бір ережелерді ұстану.	1	06.10.2021ж
7.	«Менің қаламның көшесі» (математика негіздері + құрастыру + сөйлеуді дамыту)	басқатырғыштарды шешуге үйрету; аналитикалық қызметті дамыту, объектілерді жіктей білу; құрылыс материалдарының бөлшектерінен көшені құруға, құрылысқа талдау жасауға үйрету.	1	13.10.2021ж
8.	«Алақандағы театр. Көңілді математика» (математика негіздері + көркем әдебиет)	Қоршаған ортада қандай заттар көп, қандай заттар бір-бірден болатынын ажырата білуге үйрету; бір, көп, бір де бір ұғымды бекіту; балалардың заттардың қасиеттері туралы білімдерін	1	20.10.2021ж

		бекіту және жалпылау: үлкен-кіші, орта, жоғары-төмен; Қоршаған ортада шеңберге ұқсас заттарды көре білуді дамыту; математикаға қызығушылықты тәрбиелеу.		
9.	«Сиқырлы логоформалар» (математика негіздері +көркем әдебиет)	эталондық және басқа геометриялық фигураларды жасауға үйрету. Зейіннің, жадының процестерін дамыту; салыстыра білу, талдай білу, бөліктерді бүтінге біріктіру; логикалық байланыстар құру, тапқырлықты дамыту.	1	27.10.2021ж
10.	«Сандар мерекесі» (математика негіздері)	балалардың цифр туралы білімдерін бекіту, заттардың санына сәйкес санды таба білу, балаларды математикалық жұмбақтарды, есептерді шешуге, сандарды түзетуге жаттықтыру. Білуді талдау, салыстыру, салыстыра білу қабілеттерін дамыту.	1	03.11.2021ж
11.	«Айс көлінің жоқ мұздары» (математика негіздері+ жапсыру)	балаларды формалар мен шама эталондарымен, ең төменгі және санның ара қатынасымен, физикалық қасиеттерімен таныстыру: ашықтық, икемділік; сенсорлық, танымдық және шығармашылық қабілеттерін дамыту.	1	10.11.2021ж
12.	Математикалық ертегі: «Нөл туралы ертегі». (математика негіздері+көркем әдебиет)	балаларды математикалық таңбамен таныстыру, сенсорлық, танымдық және шығармашылық қабілеттерін дамыту.	1	17.11.2021ж
13.	«Қызықты есептер» (математика негіздері + құрастыру)	Қызықты тапсырмаларды шешуге үйрету. Балаларды геометриялық фигуралар-мен, олардың элементтерімен таныстыруды жалғастыру; сенсорлық, психикалық, шығармашылық қабілеттерін дамыту. «Мөлдір шаршы» пластинкасынан әр түрлі заттарды қолдана білуді дамытуға ықпал ету	1	24.11.2021ж
14.	«Математика-бұл қызықты» (математика негіздері+құрастыру)	балалардың ойлау қабілетін дамыту, олардың танымдық қызығушылықтарын ынта-ландыру. Балаларды поролоннан күрделі емес ойыншықтар жасауға үйрету.	1	08.12.2021ж
15.	«Геометриялық фигуралардың достығы туралы ертегі» (математика негіздері+көркем әдебиет)	Театрландырылған іс-әрекет арқылы геометриялық фигуралар туралы білімді бекіту. Жазық геометриялық фигураларды тану: үшбұрыш, шеңбер, сопақ-ша, тіктөртбұрыш, шаршы. жазық фигуралардың ерекшеліктерін нақтылау: «шеңбер», «тіктөртбұрыш», «шаршы», «үшбұрыш» оларды ажырату қабілетіне үйрету. сабаққа оң көзқарас, тілектестік, зейінділік, ынтымақтасуға дайын болу,	1	15.12.2021ж

		басқаның позициясын түсіну, басқаларды тыңдай білу, орындалатын тапсыр-малардың мақсаты мен мағынасын түсіну, басқалардың пікірін құрметтеу, басқа пікірді қабылдау.		
16.	«Айсұлу қуыршағының туған күні (математика негіздері+қоршаған ортамен танысу)	балалардың заттардың пішіні мен мөлшері туралы білімдерін бекіту, кеңістік-тік қатынастармен таныстыру. Зейінді, есте сақтауды, ойлауды, қиялды дамыту, баланың қолын жазуға дайындауды жалғастыру.	1	22.12.2021ж
17.	«Сықырлы Геоконт» (математика негіздері + құрастыру)	балаларды «сызық» ұғымымен таныстыру, ол үшін қарапайым әдіс пен еркін модельдеуді қолдану; қағаз бен қарындашты қолдана отырып, екі қисық сызықтың қиылысу нүктелерін нақтылау.	1	29.12.2021ж
18.	«Аю мен Машада қонақта» (математика + сөйлеуді дамыту)	геометриялық және кеңістіктік қиялды, логикалық ойлауды, зейінді, есте сақтау қабілетін, комбинаторлық қабілеттерді, балалардың сөйлеуін дамыту.	1	05.01.2022ж
19.	«Сықырлы ел тұрғындарына арналған шамдар» (математика негіздері + құрастыру)	балалардың шығармашылық қабілеттерін дамыту, кеңістікте бағдарлай білу. Қағаз жолақтарын бүктеуге, дайын қалыптармен әшекейлеуге үйретуді жалғастыру.	1	12.01.2022ж
20.	«Математикалық ойын-сауық»	балаларға дамыту ойындары арқылы қуаныш сыйлау. Балаларды ойындар арқылы табандылыққа, зияткерлікке тәрбиелеу.	1	19.01.2022ж
21.	«Қосу мен азайту сандар қалашығында» (математика негіздері + көркем әдебиет)	балаларға ертегінің мазмұнын эмоционалды түрде қабылдауға үйрету, оны бейнелеу материалдарының көмегімен беру; қолдың ұсақ моторикасын дамытуға, шығармашылық қиялға, жазықтыққа бағдарлауға ықпал ету.	1	26.01.2022ж
22.	«Ғажайып-лукошко» (математика негіздері+ сурет салу)	10-ға дейінгі есепті бекіту, екі аз саннан 10-ды құрауға, көп білуге, ақыл-ойды жетілдіруге, қолдың ұсақ моторикасын дамытуға үйрету.	1	02.02.2022ж
23.	«Сықырлы себеттер алаңы» (математика негіздері + құрастыру)	есту және тактильді-сезгіш анализаторлардың көмегімен есепті, алғашқы ондықтың құрамын бекіту; баланың қолының ұсақ моторикасын жетілдіруге ықпал ету. Көлемді себеттерді бүктеу, бұйымдарды әшекейлермен толықтыру қабілетін бекіту.	1	09.02.2022ж
24.	«Ертеде Құрт болыпты...»	танымдық процестердің дамуын ынталандыру, назардың мақсатты және тұрақты болуы, басталған істі аяғына	1	16.02.2022ж

25.	«Қарға Метр және балақай Гео» (математика негіздері + қоршаған ортамен танысу)	дейін жеткізу. геометриялық фигураларды құрастыру қабілетін бекіту, кеңістіктік ойлау мен шығармашылық қиялды дамыту.	1	23.02.2022ж
26.	«Араның туған күні» (математика негіздері + сурет салу)	сенсорлық қабілеттерді, психикалық процестерді дамыту: назар аудару, есте сақтау, ойлау, шығармашылық қабілеттер мен қолдың ұсақ моторикасын дамыту, бояу және көлеңкелеу қабілеттерін дамытуға ықпал ету.	1	02.03.2022ж
27.	«Көңілді пойыз» (математика негіздері)	балаларды ұзындығының өсуі мен кему ретімен қоюға үйрету. Балалардағы негізгі шоттың саны туралы түсініктің дамуына ықпал ету.	1	09.03.2022ж
28.	«Золушкаға арналған аяқ киім» (математика негіздері + көркем әдебиет + құрастыру)	танымдық дағдыларды дамытуды ынталандыру, басталған істі аяғына дейін жеткізу. Қолдың ұсақ моторикасын, кеңістіктік ойлауды дамытуға ықпал ету.	1	16.03.2022ж
29.	«Мысық үстелде отыр» (математика негіздері + көркем әдебиет + құрастыру)	сенсорлық қабілеттерді дамыту, заттардың кеңістіктік орналасуы мен өлшемінен санның тәуелсіздігін көрсету. Мысықты оригами әдісімен бүктеуге үйрету.	1	23.03.2022ж
30.	«Винни-пухқа арналған өрілген кілемше» (математика негіздері + құрастыру + қоршаған ортамен танысу + көркем әдебиет)	балалардың ойлау қабілеттерін дамытуды ынталандыру. Балаларға кілем жасауға үйрету: қағаз негізін түрлі-түсті қағаз жолақтарымен тоқу.	1	30.03.2022ж
31.	«Анама арналған гүлдер» (математика негіздері + сурет салу)	есте сақтау қабілетін дамыту; бір қасиеті бар заттарды топтастыруға үйрету; бейнелеу іс-әрекетінде іскерліктер мен дағдыларды бекіту.	1	06.04.2022ж
32.	«Қызықты сандар» (математика негіздері)	санауды, сандарды білуді бекіту. Кеңістікте бағдарлау қабілетін, логикалық ойлауды, қолдың ұсақ моторикасын дамыту.	1	13.04.2022ж
33.	«Апта күндері» (математика негіздері + сурет салу + көркем әдебиет)	балалардың апта күндері туралы түсініктерін бекіту. Танымдық қабілеттерін, байқау және талдау, салыстыру және салыстыру қабілеттерін дамыту. Түрлі-түсті арқандардың көмегімен сандарды салуға үйрету.	1	20.04.2022ж
34.	«Күн мен түн-күн алыс» (математика негіздері)	балаларды уақытша ұғымдармен таныстыруды жалғастыру. Танымдық қабілеттерін дамыту, математикалық материалды дамытуға ықпал ету.	1	27.04.2022ж
35.	«Жолға шығайық»	карта бойынша бағдарлай білуді	1	04.05.2022ж

(математика негіздері - құрастыру + күрделі тапсырма)	дәптер (Салдарды 10-ға айып жазу және қайту кабинетімен жеткізу, Ақбұқтың жұмбақтарын жаздыру) үйге; қызығарлы оқи мақаланық бергі үшін бағалықтармен мақалалар бергілі бөлігі.	1	11.05.2022ж
«Секілдіні қолданғы жазулар» (математика негіздері + сурет салу)	математикалық тұрақтылар дәптер (10 құрылым аяқтау, бүтін және бөлшек арақатынасы), шамааралық кабинеттер дәптер, Түркістан бойынша жазулардың фигураларын салу кабинетімен қолданғы бақылаумен таныстық және шамааралық мәселелерді өз бетінше шешуге деген қызығарлы дәптер; Логикалық ойларды қолданғы кабинет дәптер.	1	18.05.2022ж
«Қары Метранин жұмбақтары» (математика негіздері + көрсеткіш дәптер)	Балаларға дәптерді оқытушымен қосып қайтару. Жеткізілім бергенде қызығарлылық сөздер, табылған математикалық есептер мен көрсеткіштерді оқытушымен бірге қарау, математикалық мақалаларды оқытушымен бірге оқытушымен бірге қарау.	1	25.05.2022ж

ТЕКСЕРГЕН: Қарағанды облысы білім басқармасының Жанарқа ауданының білім бөлімі: _____ Г.И. Достаева

Қарағанды облысы Жанарқа ауданы Жанарқа кенті
«Балдырған» бөбекжайы КМҚК

Қарағанды ауданының білім бөлімі	КЕ. ПІСІЛДІ	БЕКІТІЛДІ
«Балдырған» КМҚК	Бөбекжайы	«Балдырған» бөбекжайы КМҚК
Әдіскері <u>А.С.К. Наурызбекова</u>	«26» тамыз 2021 ж	директоры <u>Е. Р. Т. Смағұл</u> д.а
менгерушісі <u>Т. Ә. Г. И. Достыбаева</u>		
«__» тамыз 2021 ж		

«Көңілді грамматика»

вариативтік компоненттік шығармашылық жоба

(бөбекжайдың мектепалды даярлық топ тәрбиеленушілеріне арналған)

вариативтік компонент бойынша шығармашылық жоба)

(5 жасстан бастап)

(38 сағат, аптасына 1 рет)

2021-2022 оқу жылы

Құрастырған: Кәсенбекова Н.К.
Сердханж.
тәрбиешілер

«Көңілді драматика» вариативтік компоненттік шығармашылық жобасына рецензия

«Көңілді драматика» вариативтік компоненттік шығармашылық жобасын менгерту бойынша өткізілетін ар ұйымдастырылған оқу қызметін жоюларда барысында мектептегі даярлық топ бабаларының жас, психо-физиологиялық ерекшеліктері мен қабылдау қабілеттерін ескере отырып, жоюларды жүргізген. 5 жастағы балалар сөздерді дыбыстық талдаудың барлық құралдарына ие болып, (оның ішінде дыбыс-әріптік модельдерді құрастыру), дыбыстардың сапалық сипаттамаларын анықтайды. Қатесіз дыбыстарды әріптермен білдіреді, барлық зерттелген ережелерге сәйкес сөйлемдер шығара алатын болады. Қысқа мәтіндерді бірге оқиды. Оқылған мәтіндер бойынша сұрақтарға жауап беріп, әріптердің негізгі элементтерін үйренеді, оларды жазу ретін түсіндіре алатын болады. Баспа және жақбаша әріптерді салыстырады, әріп элементтерінің шаблондарынан кіші және бас әріптерді құрайды.

«Көңілді драматика» вариативтік компоненттік шығармашылық жобасы мектепке дейінгі бабаларды сауаттылыққа оқыту оқу құралы ретінде пайдаланылады. Оқытудың негізгі мақсаты-балалардың сөйлеуінің дыбыстық мәдениеті бойынша жұмыс, ал негізгі мазмұны-сөздерді дыбыстық-буындық талдау. Ойлау, зейін, есте сақтау қабілеттерін дамыту, әр баспа әріптерінің көрнекі бейнесін игеру бойынша мақсатты жұмыстар жүргізіледі.

Сауаттылықты оқыту жаппай даму сипатына ие, белсенді ақыл-ой әрекетін, жұмысқа қабілеттілігін, баланың жеке басының адамгершілік-еріктік және эстетикалық қасиеттерін дамытуға ықпал етеді. Мектеп жасына дейінгі бабаларды оқытудың ерекшелігін құрайтын және осы оқытудың маңызды құрамдас бөлігі болып табылатын ойын әдістері мен дидактикалық ойындарға ерекше назар аударылады.

Рецензия беруші:

Жаңаарқа ауданының білім бөлімінің әдіскері
Г.И.Достаева

Түсінік хат

Қазіргі кезеңде баспалуыш мектепте оқату - дамуыш бiлiм беру бағдарламалары бойынша жүргізіледі. Осы бағдарламалардың мақсудынан сәтті інеру үшін болыпжәне бірінші сынып оқушысы несіті бiлiм мен дағдыларға не болуы керек. Баланың мектепке барар алдында оқулы үйренуіне мүлдегі ата-аналардың сұраныстарын ескере отырып, біз «Көңілді грамматика» партиялық компоненті шығармашылық жобаны жасадық. Бұл мектептегі дәрілік тобының балаларға арналған көмегіні дәстемесіне құрып.

«Көңілді грамматика» партиялық компоненті шығармашылық жобасы «Қатынас» бiлiм беру саласындағы 5 жастағы балаларды мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытудың үлгілік оқу бағдарламасынан (мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту мақсудың жаңарту шеңберінде) ескере отырып, Қазақстан Республикасының тәрбиелеу мен оқытудың мемлекеттік жашыға міндетті бiлiм беру стандартының талаптарына сәйкесе құрылған.

Шығармашылық жобаның педагогикалық орналыдығы:

«Көңілді грамматика» партиялық компоненті шығармашылық жобасы балаларды мектепте оқуға дайындау кезеңдерінің бірі болып табылады және балалардың алған бiлiмдерін бектеді. Шығармашылық жоба балаларға ақыл-ой операцияларын қалыптастыруға, оқу тапсырмасын түсінуге және орындауға, сөйлеу дағдыларын інеруге көмектесетін дыбыстармен, әріптермен, сөздермен қызықты ойындар мен жаттығулар жүйесін ұсынады, сонымен қатар үзек моториканы және визуалды-моторлық үйлестіруді дамытуға ықпал етеді.

Мектепке дайындық - бұл баланың келесі даму сапысына көтерілуінің несіті және өте маңызды кезеңі, ол қоғамдық, бiлiмге және өсуге деген ұмтылыста көрінеді. Сондықтан баланың мектепке жашы бiлiмге, аспан айқанда сауаттылыққа деген қызығушылығын бағаның мектепке дейінгі баланың сөйлеуін дамыту өте маңызды.

Дамудың несіті - ойын әрекеті. Ойын - ақыл-ой операцияларын дамытудың ең әректі және тиімді тәсілі. Шығармашылық жобаданғы оқу материалы «қарпайынан күрделіге» сәйкесе келеді. Шығармашылық жоба жұмыс мақсудының, формаларының, әдістерінің вариативтілігі мен әртүрлілігі көрсетеді. Баланың әлеуметтік-тұлғалық, танымдық, зияткерлік, коммуникативтік дамуына бағдарланады.

Шығармашылық жобаның ерекшелігі - белгілі бір салада бiлiмнің тұтастығын беретін бiлiм беру материалын біріктіру. Шығармашылық жоба мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың жаңа мемлекеттік жашыға міндетті стандартының несіті ерекшелерін көрсететін, бүтінгі күннің талаптарына жауап беретін уақыт талаптарын ескере отырып әзірленді.

«Қатынас» бiлiм беру саласы балалар іс-әрекетінің, шығармашылық сөйлеу әрекетінің әр түрлі формалары мен түрлеріне балалардың аузынан және үйісімізді сөйлеуін дамытуды, сөйлеудің дыбыстық мәленіетін тәрбиелеуді, белсенді сөздікті байытуды, сөйлеудің грамматикалық жатын қалыптастыруды, балалар әдебиетімен танысуды дамытуды, мәнерлеп оқу мен қалыптауды, мемлекеттік және орыс тілдерін дамытуды қамтиды.

«Қатынас» бiлiм беру саласының мақсуды әресектермен балалардың еркін қарым-қатынас дағдыларын, зейінді, сөзге, балалар әдебиетіне қызығушылықты дамытуға, сондай-ақ сөз, дыбыс, бұны, сөйлем туралы түсінік беруге бағытталған. Ол және сол қолдан ажыратыла, сауақтардың қол қимылдарын үйлестіруге жаттығулар жасау.

Балалардың жас ерекшеліктерін ескере отырып және ҚР МЖМБС-ның жана талаштарына сәйкес жазу және мадақтау негіздерімен таныстыру жұмыстарын жүйелеу мақсатында «Көңілді грамматика» вариативтік компоненттік шығармашылық жобасында ұйымдастырылған оқу қызметтеріне тақырыптық жоспарлау жасалынды және оларды өткізу уақыты көрсетілді. Мектепке дейінгі дайындық бағдарламаларына сәйкес 5 жастағы балалардың әр бағыттың мазмұнын игеру деңгейіне қойылатын талаптарды анықталды.

Балалармен жұмыс жасау әдістері мен формалары.

➤ УОК тәртібі.

Вариативтік компоненттік шығармашылық жобасы 5 жастан бастап балаларға оқытылады. Балалар маңайымен саяси мұрамыз - 1 жыл. Ұйымдастырылған оқу қызметтерінің ұзақтығына 1 рет өткізіледі, көрініс материалдарымен суреттегінің практикалық бөлімі, ойын, ноутбуктің көмегімен оторикаландыру тараптан жаттығулар қамтылды. 5 жастан бастап балаларға арналған үздіксіз тексерілім беру қызметінің ұзақтығы 25-30 минут.

Ұйымдастырылған

қызметтерін белгіленген білімдерін қайталау және бекіту үшін өткен материалды бекітуге ындылады. Ұйымдастырылған оқу қызметтері барысында балалардың сауаттылық пен жазу сапасындағы білімдерін, дағдыларын қайталауға, келесі күнге жеткендігіне бағытталған ойындар мен қолданылады.

Ұйымдастырылған оқу қызметінің формалары және олардың жүзеге асыру әдістері:

- Дидактикалық ойындар (мысалы: берілген дыбыстан заттарды табу);
- Фонематикалық жаттығулар
- Графикалық жаттығулар (бою, жеке элементтер мен әріптерді жазу);
- Трафареттермен жұмыс (түрлі суреттер жасау, оларды шпирхтай және бою, әр түрлі әріптер мен жиектерді салу);

Оқыту нәтижесінде балаларда ұйымшылдық, тәртіптілік, құрдастарымен қарым-қатынас жасау, тілектестік, ұжымшылдық, үлкендерге құрмет және кішілерге ұқыпты қарау сияқты қасиеттер қалыптасады. Ұйымдастырылған оқу қызметіне қызығушылық пен мектепте оқуға деген ұмтылыс қалыптасады. Оқу барысында педагогтың басшылығымен және өз бетінше оқу тапсырмасын түсіну және орындау дағдылары қалыптасады.

Күтілетін нәтижелер.

Тәрбиеленушілердің «Көңілді грамматика» вариативтік компоненттік шығармашылық жобасын игерудегі мүмкін жетістіктерінің нәтижесі.

«Сөз», «дыбыс», «әріп», «сөйлем» ұғымдарын біледі, әріптердің ретін және олардың бойынша сұрақтарға жауап бере алады. Қарапайым сөздер мен сөйлемдерді басып шығара алады. Сөздер мен сөйлемдердің дыбыстық талдауы мен сингезін жүргізе алады. Әріптердің негізгі элементтерін зерттегеннен кейін тәрбиелі әріптерді жазуға жаттығулар енгізе алады. Осы шығармашылық жобаны енгізудің нәтижелілігі мониторинг көмегімен анықталады. Мониторинг жүйесі балалармен жұмыс жасауда «Көңілді грамматика» вариативтік компоненттік шығармашылық жобасы ләптерін қолданудың тиімділігін бағалауға мүмкіндік береді. Бұл өткен материалды бекіту нәтижесінде болатын өзгерістерді ашуға және анықтауға көмектеседі. Мониторинг әр түрлі кезеңдердегі баланың дағдыларының даму динамикасын және тәрбиелінің баламен жеке жұмыс жасаудың болашақ іс-әрекетін анықтауға мүмкіндік береді.

Вариативтік компоненттік шығармашылық жобаның материалдың қысқаша мазмұны: 38 УОК.

Вариативтік компоненттік шығармашылық жобаның ұзақтығы: 25-30 минут

**«Көңілді Грамматика» вариативтік компоненттік шығармашылық жобасының
төлқұжаты**

1. Вариативтік компоненттік шығармашылық жоба атауы	«Көңілді грамматика»
2. Аннотация	Бүгінгі таңда балаларды мектепке дайындау, оған жаңа саатыға көшіруге көмектесу, оны қолдау, көмек көрсету – тәрбиешілердің ғана емес, сонымен бірге ата-аналардың да міндеті. Ата-аналарды балаларды мектепке дайындауға тарту, қолдау көрсету арқылы балалардың мектепке дайындығын жетілдіру.
3. Мақсаты мен міндеттері	<p>Мақсаты: Балаларды оқу процесінде оқу және жазу дағдыларын игеруге дайындау, олардың тілдің фонетикалық және графикалық жүйелерін қалыптастыру.</p> <p>Міндеттері:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Балаларды сөздің дыбыстық құрылымымен таныстыру, дыбыстық талдау әрекеттерін қалыптастыру және сауаттылық принциптерін одан әрі оқыту; Алфавиттің барлық әріптерімен, әріптерді дыбыстармен белгілеу ережелерімен таныстыру; орфографияның кейбір ережелерін меңгерту; жазбада әріптердің негізгі элементтерімен таныстыру. - Фонемалық есту мен фонемалық қабылдауды дамыту. Қолдан ұсақ моторикасын дамыту. - Дыбыстық талдау және синтез әрекеттерін қалыптастыру, сөйлеу, сөйлем, сөз, бұйы, дыбыс және әріп туралы түсінік қалыптастыру.
4. Вариативтік компоненттік шығармашылық жобаны іске асыру мерімі:	2021 жыл қыркүйек – 2022 жыл мамыр
5. Вариативтік компоненттік шығармашылық жобаны іске асыру кезеңдері	2021 жыл, тамыз – дайындық кезеңі; 2021-2022 оқу жылы - қалыптастыру кезеңі; /практикалық/ 2022 жыл, мамыр – жашылдау кезеңі /қорытынды/
6. Қатысушылар	«Қарлыаш» мектепіндегі дағдылық тобы тәрбиешенушілері.
7. Күтілетін нәтиже	<ul style="list-style-type: none"> - «Дыбыс», «бұйы», «сөз», «сөйлем» ұғымдарын ажырату; - сөйлемдегі сөздерді бөліп көрсетіп, олардың орнын анықтау; - берілген сөзбен сөйлем құрау; - бұйына бөлу; - дайын сөздерден сөз құру; - дыбыстардың жіктелуі туралы түсінікке ие болу (дауысты-дауыссыз, қатаң-ұяң); - 3-4 дыбыстан тұратын сөздердің дыбыстық талдауын жүргізу; - «дыбыс» және «әріп» ұғымдарын түсіну және ажырату; - дыбыс-әріптік құрамы бойынша қарапайым сөздерді оқу.
8. Вариативтік	Тәрбиешілер: Касенбекова Н.К.

Компоненттік шығармашылық жобалау жауаптылар

Сердаш Ж.

Вариативтік компоненттік шығармашылық жобаны іске асыру кезеңдері

Мерзімі	Кезең	Мазмұны
2021 жыл, қыркүйек	Дайындық кезеңі	Мақсаты мен міндеттері: шығармашылық жобаның жүзеге асырылуын талдау, кәсіптілікті бағалау, Шығармашылық жобаны жетілдіру. - балалардың тақырыпты қабылдау деңгейін зерттеу; - балалардың психологиясына сай материалдар тандау, оны баалау сапасына жеткізу жолдарын бекіту; - бұтаны дейінгі осы тақырыпта жүргізілген тажрибелерге сүйеніп отырып, жаңа идеялармен толықтыру және тиімді тұрғыны анықтау; - тақырыпты бағалау түсіндіріп, жеткізу бағытында ата-аналарды жұмылдыру; - балаларманы іске асыру бойынша педагогикалық кеңесте талқылау; - балаларманы іске асыру жоспарын құру; - пайдаланылатын көрсеткіштерді анықтау, дайындау; - әр тақырып бойынша құжаттар әзірлеу.
2021 – 2022 оқу жылы	Практикалық кезең	Шығармашылық жобаны іске асыру Ұйымдастырылған оқу қызметінің формалары және оларды жүзеге асыру әдістері: ➢ Диалогикалық ойындар (мысалы: Бөріптен дыбыстан заттарды табу); ➢ Фонематикалық жаттығулар (бояу, Графикалық жаттығулар); ➢ Жеке тәжірибелер мен әріптерді жазу; ➢ Трафареттермен жұмыс (түрлі суреттер жасау, оларды штрихпен және бояу, әр түрлі өрнектер мен жикелерді салу); Шығармашылық жобаны іске асыру нәтижелерінің сапалық сарптауы: - бөбесжайда ашық ұйымдастырылған оқу қызметтерін өткізу; - атқарылған жұмыстардың қорытындылап, жинақтар шығару; - диагностика, сарптама жасап нәтижесін қорытындылау; - материалдарды арнайы ақпарат құралдарында жариялау.
2022 жыл, мамыр	Қорытынды кезең	

«Көндүз грамматика» вариативтік компоненттің шығармашылық жобасын іске асыру мақсатында өткізілетін Іс - шаралар жоспары

№	Іс-шараның мазмұны	Мерзімі
1.	Вариативтік компоненттің шығармашылық жобасын жүзеге асырудың уақыты мен мерзімін бекіту.	тамыз
2.	Вариативтік компоненттің шығармашылық жоба кәсіпшілігін бағалау, мақалаты мен міндеттерін құру, талдау.	тамыз
3.	Мектеп жасына дейінгі бабаларды дыбыстық талдауға үйретуде ата-аналарға арналған ынтымақтастық материал	қыркүйек
4.	Ата-аналармен жүрік «Баланы мектепке даярлау» сұхбатына	қазан
5.	Бұрынғын бекемдірітуі: «Сәуат ашуды оқыту кезінде жандытпашты, жұмбақтарды, мақал-мәтелдерді пайдалану» жылжымалы панжесын дайындау	қараша
6.	«Мектепке дайындық Баланы мектепке дайындаудың маңызды аспектілері» ата-аналар жиналысында баяндама	желтоқсан
7.	Ата-аналарға арналған кенес: «Фонетикалық естуді дамыту, дыбыстық талдауды үйрету»	қаңтар
8.	«Құлақты грамматикаға тлібу» дайындау	ақпан
9.	Ата-аналарға кенес: «Баланы өзін дыбыстық талдауға үйрету»	наурыз
10.	«Қазық қалқында жиі қолданылатын киелі сөздер» көрме	сәуір
11.	Бабаларды дыбыстық сөз талдауға үйретуге арналған дидактикалық ойын «Дыбысты таш»	
12.	Ата-аналар жиналысында сөз сөйлесу: «Құлақты грамматика» Вариативтік компоненттің шығармашылық жобасы бойынша бабаларды тексеру нәтижелері	мамыр

**«Көңілді грамматика» бағдарламасының компоненттік шығармашылық жобасының
2021-2022 оқу жылына арналған перспективалық жоспары**

№	Тақырыбы	Мақсаты мен міндеті	Саят саны	Уақыты
1.	Мен кімімін және қандаймын? Кел, танысайыңкі! Сөйлеу	Сөйлемнің мағынасын түсіну. Тыңдалған материал негізінде қарапайым сұрақтарға жауап қайтару. Сөйлеу барысында дауыс ырғағын сақтап, вербалды емес қарым-қатынас нұсқаларын (ым-ишара, қимыл), сөздерді (көшірінгі, тыңданыпшы және т.б.) қолдану.	1	02.09.2021ж
2.	«Жазу» оқудің несімен? Дыбыстар	Әр түрлі дыбыстар туралы түсінік беру. Дыбыстарды ажырата білуге үйрету, естігістерді енгізу және бекіту, сингулярлық зат есімдердің генитивтік формасын бекіту. Фонемалық есту қабілетін дамыту. Сөздік қорын байыту, балалардың зейіні мен қиялын дамыту, үйлесімді сөйлеуді дамыту (монологтық және диалогтық формалар). Сұрақтарға кен таралған сөйлеммен жауап беру қабілетін бекіту, өз бетінше қорытынды жасай білу қабілеттерін дамыту. Ұжымда жұмыс істеу, мұғалімдердің сұрақтарын, жолдастарының жауаптарын шығармалықпен тыңдау және олардың пікірлерін құрметтеу, саябаққа деген қызығушылықты және ана тіліне деген сүйіспеншілікті тәрбиелеу, табиғатқа деген сүйіспеншілікті ояту.	1	09.09.2021ж
3.	«А» дыбысы және әріпмен таныстыру	Балаларды «а» дауысты дыбысы мен әріпмен таныстыруды жалғастыру, сөздерді [a] дыбысын бөліп көрсетуге, оның орнын (сөздің басы, ортасы, соңы) табуға үйрету. «дауысты дыбыс» ұғымын беру: «дыбыс» - «әріп» ұғымдарын саралау; бас әріпті жазу ережесімен таныстыру. Көзбен көрсету, қарапайым жиектерді салу.	1	16.09.2021ж
4.	«Н» дыбысы және әріпмен таныстыру	«Н» әріп және дыбысы Балаларды [n], [n'] дыбыстарымен таныстыруды жалғастыру; олардың сөздігі орнын табу (басталуы, ортасы, соңы); сөздердің дыбыстық талдауын жасау; сөздердің дыбыстық модельдерін құру; дыбыстарды олардың сапалық сипаттамалары бойынша саралау қабілеттерін қалыптастыру.	1	23.09.2021ж
5.	«Л» дыбысымен және әріпмен таныстыру	Балаларды [l], дыбысымен таныстыруды жалғастыру; олардың сөздігі орнын табу (басталуы, ортасы, соңы); сөздердің дыбыстық талдауын жасау; сөздердің дыбыстық модельдерін құру; дыбыстарды	1	30.09.2021ж

9	«Р», «О» дыбысымен және әріпмен таныстыру	<p>олардың сипалық сипаттамалары бойынша саралау қабілеттерін қалыптастыру.</p> <p>Р [r] дыбыстарының бөкітуді жалғастыру, алдында графикалық белгілермен - «Р» табу (басы, ортасы, соңы); Балаларды «О» дыбысты әріпмен таныстыруды жалғастыру; «әріп» ұғымдарын саралау; сөздерді [o] дыбысына бөліп көрсетуге, оның орын (сөздің басы, ортасы, соңы) табуға үйрету; Штрихтеу, қарандаш жиектемелерді салу.</p> <p>Балаларды дауысты дыбыстарды атай білуге бекіту. Қатты және жұмсақ дауыссыз дыбыстарды ажырата білу. Бұл дыбысты сөзбен бөлектеу қабілетін қалыптастыру; оны бұйындарда сөздерге нақты айту. Сөзге дыбыстық талдау жасай білу.</p>	1	07.10.2021ж
8	«Г» дыбысымен және әріпмен таныстыру	<p>Балаларды [t], [t'] дыбыстарымен таныстыруды жалғастыру; олардың сөздігі орын табу (басталуы, ортасы, соңы); сөздердің дыбыстық талдауын жасау; сөздердің дыбыстық моделдерін құру; дыбыстарды олардың сипалық сипаттамалары бойынша саралау қабілетін қалыптастыру.</p>	1	21.10.2021ж
9	«У» дыбысымен және әріпмен таныстыру	<p>Балаларды «У» дауысты дыбысымен таныстыру; сөздерді [y] дыбысын бөліп көрсетуге, оның орын (сөздің басы, ортасы, соңы) табуға үйрету; «дауысты» дыбыс ұғымын беру; «дыбыс» - «әріп» ұғымдарын саралау; бас әріпті жазу ережесімен таныстыру.</p>	1	28.10.2021ж
10	«Ш» дыбысының туылған күні	<p>Балалардың белсенді сөйлеуінде «Ш» дыбысының дұрыс айтылуын бекіту. Сөздердегі (басы, ортасы, соңы) дыбыстың орын табу, берілген схема бойынша сөйлемдер құру қабілетін бекіту. Фонемалық қабылдауды және сөздердің дыбыстық-буындық талдауын жүргізу қабілетін дамыту. Этикет және қарым-қатынас ережелерін саяқтай білуге тәрбиелеу. III бағпа әріпін жазуға үйрету.</p>	1	04.11.2021ж
11	«С», «Д» дыбысымен және әріптерімен таныстыру	<p>Балаларды [c], [c'], [d], [d'] дауыссыз әріптерімен таныстыру; бір әріп екі дыбысты білдіретіндігімен; дыбыстық-әріптік талдауды жетілдіру; дыбыстарға сапалы сипаттама беру; оларды тиісті түспен, әріппен белгілеу; «с» дауыссыз әріппен және барлық зерттелген дауысты дыбыстармен бұйындарды, сөздерді, сөйлемдерді құрастыруға және оқуға үйрету.</p>	1	11.11.2021ж
12.	«Дашаға	Балалардың танымдық, коммуникативті,	1	18.11.2021ж

«Көмектесеміз»	көркемдік және эстетикалық іс-әректің дамыту, тапсырмаларды шешуге үйрету, оларды өз бетінше құру; көкөністер, жемістер, жидектер өсетін жерлердің атауларын бекіту; сөз сұбағын құруды жалғастыру; жетіспейтін әріптерді сөзбен талдауға үйрету; қарындашты дұрыс ұстау және суретті қағаз бетіне қою қабілетін бекіту.	1	25.11.2021ж
13. «Ы», дыбысымен және әріптерімен таныстыру	«Ы» әріпмен таныстыру; бабаларды [ы] дыбысын айтуға жаттықтыру; сөздікті (ортағы, соны) дыбыс позициясын анықтауға, схемаға сөздерді таңдауға жаттықтыру; «дауысты» дыбыс ұғымын беру; «дыбыс» - «әріп» ұғымдарын саралау; «С» әріпмен және барлық зерттелген дауысты әріптермен бұғындар мен сөздерді оқуға үйрету.	1	02.12.2021ж
14. «М», «Қ» дыбысымен және әріптерімен таныстыру	Балаларды «М», «Қ» дауыссыз әріптерімен таныстыру; бір әріп екі дыбысты білдіретіндігімен; дыбыстық-әріптік талдауды жетілдіру, дыбыстарға салалы сыпаттама беру, оларды тиісті түспен, сыпаттама беріп, әріптен бөлігілеу.	1	09.12.2021ж
15. «Бұрланына алтын жасдауға көмектесеміз»	Дыбыстың білімін бекіту; дауысты, дауыссыз, қатп, ұяң. Дыбыс және әріп ұғымын, дыбысты әріптен байланыстыра ұғымын, балаларды салыстырмалы сын білу, балаларды құруға үйрету. Балаларды сөзге есімдерді құруға үйрету. Балаларды дыбыстық талдау жасауға, сөздерді бұғындарға бөлуге үйретуді жалғастыру. Балалардың ойлау процестерін дамыту: есте сақтау, логика, шығармашылық, көру және есту арқылы қабылдау. Мейірімділікке, жақындыарына көмектесуге, коммуникативтік қасиеттерге тәрбиелеу.	1	23.12.2021ж
16. «Ұ», «Е» дыбысымен және әріптерімен таныстыру	«Ұ», «Е» дыбыстарын айтуға жаттықтыру; [У], [е] дыбысы және барлық зерттелген дауысты әріптермен бұғындар мен сөздерді оқуға үйрету	1	30.12.2021
17. «І» дыбысымен және әріптерімен таныстыру	«І» әріпмен таныстыру; балаларды [і] дыбысын айтуға жаттықтыру; сөздікті (ортағы, соны) дыбыс позициясын анықтауға, схемаға сөздерді таңдауға жаттықтыру; «дауысты» дыбыс ұғымын беру; «дыбыс» - «әріп» ұғымдарын саралау; «І» әріпмен және барлық зерттелген дауысты әріптермен бұғындар мен сөздерді оқуға үйрету	1	06.01.2022ж
18. «Дыбыстар планетағына саяхат»	Өткен материалды жинақтау және бекіту. Балалардың дауысты және дауыссыз дыбыстар туралы білімдерін бекіту;	1	06.01.2022ж

19.	«К», «Н» дыбыстарымен және әріптерімен таныстыру	Бағаларға сапалы сипаттамалары бойынша (дауысты, дауыссыз дыбыстар) дыбыстарды саралау арқылы сөздің дыбыстық талдауын жүргізуге үйрету; фонемалық есту қабілетін жетілдіру; сөздікті дыбысты бөліп көрсетуге, оның сөздікті орнын анықтауға үйрету; іскерліктерін қалыптастыру; сөздерді бұрынға бөлу; тарбиесінің нұсқауларын мұқият тыңдауға және орындауға тәрбиелеу; өз көзқарасын қорғай білуді қалыптастыруды жалғастыру;	1	13.01.2022ж
20.	«Тенігіге саяхат»	Бағалардың сөйлеу фонетикалық-фонемалық жағын қалыптастыру және сауаттылыққа үйрету бойынша алған білімдері мен дағдыларын бекіту. Сөздің дыбыстық-бұйындық талдауын орындау қабілетін бекіту; Бағалардың графо-моторикалық дағдыларын бекіту, сөйлеу әрекетін жандандыру; фонемалық есту және фонемалық қабылдауды дамыту; көру және есту қабілеті; есте сақтау және ойлау, қиял; сауқасқтардың ұсақ моторикасы; сөйлеудің интонациялық экспрессивтілігі.	1	20.01.2022ж
21.	«У» дыбысымен және әріпмен таныстыру	«У» әріпмен таныстыру; бағаларды [У] дыбысын айтуға жаттықтыру; сөздікті (ортағы, соны) дыбыс позициясын анықтауда, схемаға сөздерді тандауда жаттықтыру; «дауысты» дыбыс ұғымын беру; «дыбыс» - «әріп» ұғымдарын саралау; «У» әріпмен және барлық зерттелген дауысты әріптермен бұйындар мен сөздерді оқуға үйрету	1	27.01.2022ж
22.	«И» дыбысымен және әріпмен таныстыру	Тілдің дыбыстарын естіп қабылдау, оларды сөздер ішінен бөлу және сөзсіз жеке айту. Сөйлеу барысында дауыс ырғағын сақтап, вербалды емес қарым-қатынас құралдарын (ым-ишара, қимыл), сөздерді (кешірініз, тыңдаңызшы! және т.б.) қолдану. Жазу бетін бағдарлау, жазу жолын, жолдарлық кеністікті ажырату, тор көз дәптерге кен сызықтар, әрші элементтерін жазу.	1	03.02.2022ж
23.	«Ғ», «Г» дыбыстарымен және әріптерімен таныстыру	«Ғ», «Г» әріптерімен таныстыру; бағаларды дыбысымен айтуға жаттықтыру; сөздікті (ортағы, соны) дыбыс позициясын анықтауда, схемаға сөздерді тандауда жаттықтыру; «дауысты» дыбыс ұғымын беру; «дыбыс» - «әріп» ұғымдарын саралау; «Ғ» әріпмен және барлық зерттелген дауысты әріптермен бұйындар мен сөздерді	1	10.02.2022ж

«Ө», «Ә» дыбыстарымен және әріптерімен таныстыру	оқуға үйрету. Бағаларды «Ө», «Ә» дауысты әріптерімен таныстыруды жалғастыру; Сөздіктің дыбыстарды, олардың түрлерін (дауысты, дауыссыз, жуан және жіңішке дауыстылар) ажыратып, дұрыс дыбыстау, пддін дыбыстарын естіп қабылдау, оларды сөздер ішінен бөлу және сөзсіз жеке айту.	1	17.02.2022ж
25. Сөздіктің бастапқы дауысты дыбысты тандау.	Бағаларды сөздердің бастапқы дауысты дыбысын бөлуге үйрету; Берілген дыбысқа сөздерді тандау қабілетін дамыту; Сөз схемасымен жұмыс істеу қабілетін бекіту, сөздіктің дыбыстың орын анықтау; Есту қабілетін, есте сақтау қабілетін дамыту; А, У, О әріптерін білу, әріптерінің дәлелдеріне басу қабілетін бекіту;	1	24.02.2022ж
26. «Жақсы деген не, жаман деген не?» (Ж дыбысына әріпне талдау жасау)	Бағалардың сөйлеудің дыбыстық жағдайына назар аударуды дамыту, балалардың сөйлеудің дамытуға ықпал ету, балалардың жеткілікті лексикалық қорын, грамматикалық формаларын игерту, сөйлеуді дамытуды ынталандыратын сөйлеу жағдайларын жасау.	1	03.03.2022ж
27. «З» дыбысымен және әріпмен таныстыру	Бағаларды «З, з» «Жж» дауысыз әріптерімен таныстыруды жалғастыру; бір әріп екі дыбысты білдіретіндігімен, дыбыстық-әріптік талдауды жетілдіру; дыбыстарға сапалы сипаттама беру, оларды тисеті түспен, әріппен белгілеу;	1	17.03.2022ж
28. Жазу-оқу еліне саяхат: «Сөздермен ойындар. Сөздерді дыбыстық талдау. Буындарға бөлу»	Зат есімді тілсіз етістікпен байланыстыру қабілетін қалыптастыру. Заттарды топтастыру қабілетін бекіту. Сөздердің дыбыстық талдауды жүргізу, буындарға бөлу, перекіссөздік буындар анықтау қабілетін қалыптастыру. Үйлесімді сөйлеуді дамыту (монологиялық және диалогтік формалар), сұрақтарға кен тараптан сөйлеммен жауап беру қабілетін бекіту, өз бетінше қорытынды жасай білу, фонемалық есту қабілетін дамыту, сөздік қорын байыту, зейінді, зейінді, есте сақтауды, ойлауды дамыту. Үйлесім, шығармашылық белсенділікке тәрбиелеу, өзіндік іс-әрекет дағдыларын тәрбиелеу, бағаларды іскерлікті тәрбиелеу.	1	24.03.2022ж
29. «П», «Б» дыбысымен және әріпмен таныстыру	«П», «Б» дыбыстарымен дыбысы және әріптері. Бағаларды П, В дауысыз дыбыстармен таныстыруды жалғастыру; бір әріп екі дыбысты білдіретіндігімен, дыбыстық-әріптік талдауды жетілдіру; дыбыстарға сапалы сипаттама беру, оларды	1	24.03.2022ж

30.	Жаңу-оку еліне саяхат: «Сөздер мен сөйлемдер»	Тісті түспен, әріппен белгілеу; "Г" дауыссыз әріппен және барлық жертеген сөйлемдерді дыбыстармен бұйындарды, сөздерді, сөйлемдерді құрастыруға және оқуға үйрету. Ребустарды шешу арқылы сөздер мен сөйлемдерді ажыратуға және оқуға үйрету. Қарапайым ребустар туралы түсінік қалыптастыруда жалғастыру. Оларды сөздерге бұйындар мен әріптерді біріктіру арқылы шешуге үйрету. Сөзгерістен қарапайым сөйлемдер құрастыруға үйрету. Жалғастыру; ұсынылған схема бойынша сөйлемдер құру. Әр түрлі ребустарды шешу қабілетін дамыту. қызығушылыққа, шығармашылық белсенділікке, ұжымда жұмыс істей білуге тәрбиелеу.	1	31.03.2022ж
31.	«Х», «ф» дыбысымен және әріппен таныстыру	«Х», «ф» дыбыстарымен және әріптерімен таныстыру: дыбыстық-әріптік талдауды жетілдіру, дыбыстарға сапалы сипаттама беру, оларды тілді түспен, әріппен белгілеу.	1	07.04.2022ж
32.	«Я» және «Ф» дыбысымен және әріптерімен таныстыру	Дауысты дыбыспен [Я я, Ф ф] және оның шартты белгілеуімен таныстыруды жалғастыру. [я, я] дыбысын сөзбен бөліп көрсетуге, оның орнын (сөздің басы, ортасы, соңы) табуға үйрету; үлгіні қолдана отырып, «Я», «Ф» баста әрліпін жазуға үйрету.	1	14.04.2022ж
33.	«Ертеге адамдар бір-бірімен қалай қарым-қатынас жасайды?»	Бағаларды ежелгі адамдардың ұзақ қашықтықта ақпарат беру тәсілдерімен таныстыру. Адамдар арасындағы қарым-қатынастың маңыздылығын көрсету. Сурет жазу кезеңінің мағынасын жазу эволюциясына бетбұрыс ретінде алу; Қарым-қатынастың әртүрлі түрлерімен танысу кезінде есте сақтауды, логикалық ойлауды, қиялды дамыту, ұзақ моториканы, кеністіктік көріністерді дамыту. Тілге деген сүйіспеншілікке, ата-бабаларға деген құрметке тәрбиелеу.	1	21.04.2022ж
34.	«Ю», «Э» дыбысымен және әріптерімен таныстыру	Бағаларды [я, у], [э] әріптерімен таныстыруда жалғастыру; бір әріп екі дыбысты білдіретіндігімен; дыбыстық-әріптік талдауды жетілдіру; дыбыстарға сапалы сипаттама беру, оларды тілді түспен, әріппен белгілеу; «Э», «Ю» дауыссыз әріппен және барлық жертеген дауысты дыбыстармен бұйындарды, сөздерді, сөйлемдерді құрастыруға және оқуға үйрету.	1	28.04.2022ж
35.	«Ш», «В»	Дауысты дыбыспен және оның шартты	1	05.05.2022ж

дыбысымен және әріптерімен таныстыру	Белгілермен таныстыруды жалғастыру. [ш], [р, в] дыбысын сөзбен бөліп көрсетуге, оның орнын (сөздің басы, ортасы, соңы) табуға үйрету; үлгіні қолдана отырып, баспа әріпін жазуға үйрету.	1	12.05.2022ж
«Сәтсіз серуен» сюжеттік суреттер бойынша әңгіме құрастыру	Сюжеттік суреттерге сүйенсе отырып, үйісімізді сөйлеуді қалыптастыру бойынша жұмыс. Суретті мұжият қарау, ондағы бастан ойла (тарбиешінің сұрақтарының көмегімен) бөліп көрсету және оны айту қабілетін қалыптастыруды жалғастыру. Әр түрлі сөйлемдерді қолдана отырып, сюжеттік суреттер тобы бойынша сөйлемдер мен әңгімелер құруға үйрету. Балаларды әңгімені аяқталуын ойлап табуға ынталандыру. Ұтымның қалыптасуы: «Адамдар мен жануарлардың атауларындағы бас әріпін», үйісімізді сөйлеуді дамыту, сұрақтарға жалпы сөйлеммен жауап беру қабілетін шығармаларды, сюжеттік суреттермен жұмыс жасау арқылы сабақта қиял мен зейінін дамыту.	1	19.05.2022ж
37. «Е», «Ц» дыбысымен және әріпмен таныстыру	Е, Ц Балаларды дауысыз әріптермен таныстыруды жалғастыру; Дауысыз қатарлы дыбыспен таныстыру [ц]. Дыбыстық-әріптік талдауды жетілдіру. дыбыстарға сапалы сипаттама беру, олардың сөзге орнын табу (басы, ортасы, соңы); «Ц» әріпін көрнекі бейнесі бекіту; бұларды, әріптермен сөздерді оқуға үйрету; ц баспа әріпін жазуға үйрету.	1	26.05.2022ж
38. Әліпби	Әліпбидің дыбыстары мен әріптері туралы түсінік беру. Дауысты және дауысыз дыбыстарды белгілеуде жаттығу жасау, дауысыз дыбыстардың қаттылығы мен жұмсақтығын анықтау. Әліпбе сөздеріне, сөз сызбаларына, түрлі-түсті карточкаларға дыбыстық талдау жүргізу.	1	26.05.2022ж

Қарағанды облысы Жанаарқа ауданы Жанаарқа кенті
«Балдырған» бөбекжайы» КМҚК

Қаралды
Жанаарқа ауданының Білім
бөлімінің әдістемелік кабинет
менгерушісі Т.М.Т.И. Достаева
« ____ » тамыз 2021 ж

КЕЛІСІЛДІ
«Балдырған» бөбекжайы КМҚК
КМҚК
әдіскері М.С.К. Наурызбекова
«26» тамыз 2021 ж

БЕКІТІЛДІ
«Балдырған» бөбекжайы КМҚК
директоры Р.Т. Смағұллова
«26» тамыз 2021 ж

Этнопедагогика бағыты бойынша "ҰЛТТЫҚ ҚАЗЫНА"

вариативтік компоненттік бағдарламасы
(бөбекжайдың ересектер және мектепалды даярлық тобына арналған)

«Балдырған» бөбекжайы КМҚК
Педагогикалық отырысының «26» тамыз 2021 жылғы
№1 хаттамасымен мақұлданды.

Құрастырған: Ибрагимова М.Р.
Қосымша педагог маманы

**«Ақбота», «Ертегілер» ортаны тобы, «Болашақ» ересек тобы,
«Қарлығаш» мектепіндегі даярлық тобының
вариагтивтік компоненттік бөлімі бойынша
«Ұлттық қазына» бағдарламасына
рецензия**

«Ұлттық қазына» вариагтивтік бағдарламасының басым міндеті – оқу елінің салт-дәстүрін білетін, құрметтейтін, бойында ұлттық құндылықтар қалыптасқан тұлға қалыптастыру. Осы негізде ұлттық қазынамыз арқалы әсемдікті игерген, сұлулықта сезінген, құндылықтарымызды қастерлей білетін қазіргі заман тәрбиеленушісі қалыптассын. Бағдарламаның этнопедагогика бағытына сәйкес тұлға салт-дәстүрлер мен ырға-тыымдарды үйренуге ерекше көңіл бөлінеді. Мектепке дейінгі жастағы балалар салт-дәстүрлер туралы сұрақтар қойып, оларға жауап іздеуді үйренеді. Вариагтивтік бағдарламаның бірнеше мазмұнға бөлінеді. Бірінші желі жылы салт дәстүрмен танысуға бағытталса, екінші желі салт-дәстүрді өмірде тиімді қолдануға бағытталған. Осы мақсатта «Мұражай» бөлімесі ертеде ата-бабаларымыз күнделікті тұрмыста пайдаланған ұлттық бұйымдар, тұрмыстық заттар, ұлттық қолданыстар, киіз үй жабдықтарымен, мал абыздарымен ұлттық жабдықталған. Мұражай этнопедагогика бағытында тәрбие беру ортасы - кінжентай бұздырғындеріміздің ұлтымыздың салт-дәстүрін, дәст-тұрпын, тұрмыс-тіршілігін естіп қана қоймай, көздерімен көріп танып білугіне жағдай жасайды. Бағлабақша оның бағасының таным ортасы. Сондықтан бағдарламаның тағы да бір ерекшелігі - балалар тәрбиесінің нұсқауынан кейін жаңа бөлімді алу үшін немесе оны бекіту үшін, немесе оны практикалық тұрғыда пайдалану үшін оқу іс-шараларын, қызығушылығы бойынша орталықтарда жұмыс жасайды. Орталықтар балалардың жақ ерекшеліктеріне бағишыағы өзгеріп отырады.

**Рецензия беруші «Балдырған» бөбекжай әдіскері
С.К. Наурызбекова**

Түсінік хат

Ерте кезде казак халқында бала тәрбиелеуге арналған қоғамдық орын: бабалар бақшасы.Мектеп болмаса да,ата-аналар тәрбиені бесікте жатқан кезінен бастап-ақ халықтық жырлар мен әңгіме, ертегілер салт-дәстүр, әдет-тұрып арқылы бере бастаған. Олар қызық-қызық ертегілер, ұзақ-ұзақ жырлар, тыйым сөздер,енбек арқылы бабаларының бойында жақсы қасиеттерді дамытқан. Сөз өнерінің әдемі кестелері олардың сөздік қорын байытып,бірте-бірте мағыналы да,мәнді сөйлеуге жаттықтыра білген.

Тәрбие - бүкіл адамзаттың алтын бесігі, ал казак педагогикасының өткені ата-бабаларымыздың асыл сөздерінде, салт-дәстүрінде жатыр. Дала мектебінің тәрбиесі ананың сүтімен, бабаның қанымен ұрпақ бойынан өз жалғасын тауып отырды, өмір қиындығы төзімділікке баулыды. Ана сөйін өмірге қалай баулыса, ұлт өз ұрпағының тарих көшінен қалмауын қалағандайды. Жазуымыз бірнеше мәрте өзгергенімен ұлттық тәрбие жойылмады. Тұтан халқымыздың тарихы, салт-дәстүрлері ұлттық тәрбие негізінде ұрпақтан-ұрпаққа, сан ғасырлар бойы сары майдай сақталып, аманат болып қалып отырды.

Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә.Назарбаевтың «Қазақстан халқының ал-ауқатын арттыру-мемлекеттік саясатын басты мақсаты» атты Қазақстан халқына жолдауында «Кішкентай бұлдіршіндердің дамуына ықпал ететін-үздіксіз білім берудің алғашқы сатысы ретіндегі мектепке дейінгі білім беруге баса назар аударған жөн. Және бұл сатыны олардың шығармашылық және интеллектуалдық қабілеттерін дамытуға арналған тиімді бағдарламаармен қамтамасыз ету қажет»- делінген.

Қазақстан Республикасының Білім туралы Заңында: «Білім беру жүйесінің басты міндеті-ұлттық және жалпы адамзаттық қазыналар, ғылым мен практиканың жетістіктері негізінде жеке адамды қалыптастыру үшін қажетті жағдайлар жасау»,-деп ерекше атап көрсетілген. Осы Заңның 8-бабында «Білім беру мекемелеріндегі тәрбиелеу бағдарламалары этномәдениет элементтерімен байытылады»,-делінген.

Халқымыз «Қисық біткен талды жастайынан түземесе,буыны қатқан соң оның көленкесі де қисық болып тұрады» деп бекер айтпаса керек. Осыған байланысты бүгінгі бұлдіршіндерді жетілген азамат етіп тәрбиелеу, бағабакша жауапкершілігін де арттыра түсуде. Себебі біздің халқымыз үшін бала тәрбиесі бүкіл зиялы қауымның, бүкіл қоғам шұғылданатын ұлағаты істің тұтас бір кешеніне айналып отыр.Еліміз тәуелсіздік алғаннан кейін ұлттық мектептер, бағабакшалар ашылып, ондағы оқыту мен тәрбиелеу бағдарламасына өзгерістер енгені белгілі. Сондықтан да халықтық педагогиканы оқу қызметтерінде, оқу қызметінен тыс тәрбие жұмыстарында қолданып, оны тәрбиеленушілердің бойына сіңіру – біздің басты міндетіміз. Ол үшін ұлттық білім беру жүйесінде негізгі мына екі бағытты ұстанғанымыз жөн:

1. Ұлттық педагогиканың негізінде тәрбиеленушілерге білім мен өнеге берудің тиімділігін көтеру.

2. Халықтық тәрбиенің ықпалы мен пайдасын ұқтырып, ұлттық сана сезім тұрғысынан тәрбиеленушілерді тәрбиелеу.

Ең алдымен, жас ұрпақ бойында отаншылдық сезімді ояту үшін тәрбие үрдісінде этнопедагогиканың негізі – халық педагогикасы. Халық педагогикасының арқауы – ауыз әдебиеті мен халықтың салт-дәстүрлері. Ал, бұл асыл мұраларды бағла тәрбиесінде орынды пайдалана білу тәрбиеленушілеріміздің халықтық педагогиканы толық меңгеруіне зор ықпалын тигізеді.

Бағдарламаның өзектілігі:

- Ел жастарының патриоттық сезімін, білім мен біліктілігін, дағдыларын, ізгілікті қасиеттерін, дүниетанымдық көзқарасын, жағымды мінез-құлық нормалары мен сыпайы этикалық қарым-қатынастарын ұлттық тәрбие арқылы қалыптастыруға мүмкіндік береді.

- Туған жерге, отанына деген сүйіспеншілігін қалыптастырады.

Бағдарламаның мақсаты:

Халқымыздың салт-дәстүр, әдет-ғұрып, ырым-тұйымдарын және ұлттық ойындарды тәрбиенің көзі ретінде пайдаланып, ата – бабаларымыздан қалған асыл мұра, алтын қазынасын кейінгі жас ұрпаққа үлгі етіп, санасына жеткізу. Бөбекжай-балбақшадаты өзге ұлт өкілдері бабаларын салт-дәстүрмен бірге қазақ тілін құрметтеп, оны түсіну және қазақ тілінде сөйлеуге, салт-дәстүрді құрметтеуге үйрету, тәрбиелеу. Тәрбиеленушілер бойында ұлттық құндылықтарды қалыптастыру.

Бағдарламаның міндеттері:

- Өркениетті елдер қатарынан орын алу жолындағы күресте рухани қазынамызды қазақтың өзіне ғана тән имандылығымен, сипатымен көрсету;
- Әдет-тұрпымызды тәрбиеленушілер бойына сіңіріп, дарыту, рухани байлыты мол жан-жақты азамат тәрбиелеу;
- Тәрбиеленушілердің ұлттық рухын көтеріп, бойында дархан мінез қалыптастыру;
- Ұлттық ойындармен ойната отырып, сапауатты өмір салтын қалыптастыру;
- қазақтың ұлттық болмысын құрайтын ұлттық құндылықтарымызды анықтау;
- ұлттық құндылықтарымызды классификациялау;
- ұлттық құндылықтар негізінде берілетін тәрбие түрлері, білім беру мазмұны, тәрбие мен білім берудің әдіс-тәсілдерін жетілдіру;
- ұлттық тәлім-тәрбие тарихын, ұлттық өнер-мәдениетті танып-білу;

Бағдарламаны меңгертуде қолданылатын әдіс-тәсілдер:

- Проблемалық оқыту әдісі;
- Жобалау әдісі;
- Оқу мен жазу арқылы сын тұрғысынан ойлауды дамыту технологиясының стратегиялары мен элементтері;
- Тренинг;

- Ойын;
- Рефлексия;
- Логикалық жаттығулар.

Аталған әдіс-тәсілдер бөбекжайдағы тәрбиеленушілердің жас ерекшеліктеріне сәйкестендіріліп пайдаланылады.

Сөздік әдістері:

- көркем әдебиеттерді оқу;
- педагогтың айтуы бойынша ертегі кейіпкерлерін тауып, жұмбақтарды шешу.

Ойын әдістері:

- ертүрлі ойындарды ұйымдастыру (сюжетті-рольді, кимылды);
- дидактикалық, драматизациялық.

Практикалық әдістер

- бағалардың нәтижелі қызметін ұйымдастыру;
- ертегілерді, әдеби шығармалардың үзінділерін қою;
- бағалармен көрнекі құралдар жасау.

Жұмыс жүйесін құру барысында келесі негізгі бағыттарға ерекше назар аудардым:

- танымдық-ойын-сауық бағыты бағаларды әртүрлі ертегі кейіпкерлерімен таныстыру адам қызметінің осы компоненттерге ойын-сауық түрінде әсер ету мақсатын қояды.
- Практикалық бағыт-практикалық істермен байланысты сағт-дәстүрлерді сахналау, көрсету.

Бағдарламаның өнімі

Сағт-дәстүр, әдет-ғұрып халықтың рухани өзегі, тілінің тірегі, мәдениетінің арқауы. Ғасырдан - ғасырға, ұрпақтан-ұрпаққа ауысып келе жатқан ата-дәстүрлердің желісін үзбей халқымыздың асыл мұрасы ретінде бағалап, оларды көздің қарашығындай сақтап, ілгері дамытып отыру өркенді де өнетелі іс. Болашақта ел тұтқасын ұстар азаматтардың өнетелі тәрбиесі – бүгінгі күн тәртібінде тұрған маңызды мәселелердің бірі.

Халық ауыз әдебиетін ұйымдастырылған оқу қызметінде қолдануда мынадай ерекшеліктерін атауға болады:

- 1) бағаны ойната отырып күлдіру, күлдіре отырып өмірге үйрету жағғы көзделеді;
- 2) бағаның ішкі дүниесіне ой санасына бірден әсер ететін күшті де мағыналы бейнелер алынуы керек. Бағаларды өмірдің жақсы болашағына қанаттандырып, шарықтатып отыру. (Бағырлар, Қожанасыр, Алдаркөсе)
- 3) бағаларды алдымен оқиганын туындауына, кейіпкерлер мінезінің әр жақты дамуына қызықтыру;
- 4) халық ауыз әдебиетін қолданғанда оның мазмұны, идеясы бағалардың белсенділігін арттырып, өз өмірінің жарқын болашағын тануға үйретуі тиіс,

5) халық ауыз әдебиетін ұйымдастырылған іс-арекетінде қолданғанда, баланың сүйіспеншілігін, өз ұлтына деген патриоттық сезімін оятып, баланың сөздік қорын байытуға көмектеседі.

Бағдарлама құрылымы:

Ұлттық құндылықтар негізінде тәрбиелене отырып баланың құзреттілігі қалыптасады.

Бағдарлама мазмұнының бағалық мазмұнының ерекшелігі:

Бағалық білімді пайдалану арқылы бағалардың қызығушылығын, талпынуын арттыра отырып, өздігінен жаңа білім алуына жағдай жасалады, құзреттілігін қалыптастыру көзделеді.

Бағдарламаны менгерту формалары:

- Жекелеме жұмыстар,
- Орталықтардағы дербес жұмыстар,
- Топтық жұмыстар,
- Ұжымдық жұмыстар.

Бағдарлама тиімділігін бағалау критерийлері

- Тәрбиеленушінің шығармашылық белсенділігінің жүйелі болуын үнемі қадағалап отыру.
 - Менгеретін тақырыптарды тәрбиеленушілердің жас ерекшеліктеріне сай беріп отыру керек.
 - Өзге ұлт балаларына екі тілде менгеруіне мүмкіндік беру.
 - Жекелеме және топтық жұмыстар жүргізу.
 - Ата-аналармен жұмыс түрлерін ұйымдастыру, іс-шараларға қатыстыру.
 - Әдіс-тәсілдерді жүйелі қолданып отыру керек.
 - Тәрбиеленушінің жетістігін арқашанда мадақтап отыру керек.
- #### **Бағдарламаны тиімді түрде жүзеге асыруда кездесетін келергілер, болуы мүмкін қиындықтарды болжау:**
1. тәрбиеленушілердің бөбекжайдан жиі қалуы;
 2. ата-аналардың өз балаларына көп уақыт бөлмеуі;
 3. өзге ұлт балаларының қазақ тілін тез менгере алмауы.
- Қорыта келгенде бүгінгі күнде болашақ ұрпақты саналы да, әлепті тәрбиелеу үшін ең алдымен тәрбие ережелеріне сүйене отырып, ұлттық дәстүрімізді, дінімізді, ата-бабаларымыздан қалған насихат мұраларын балалардың санасына сіңіре білу балабақшаның басты міндеті. Тәрбиенің көзі-ата бабамыздан қалған дана сөздер десек, біздер яғни тәрбиешілер-сол насихаттарды жүргізушілерміз. Бұл қоғам алдындағы үлкен міндетіміз десекте болар. Жоғарыда айтылған жұмыстардың жемісі ретінде төмендегідей нәтижеге жетпекпіз.

Күтілетін нәтижелер:

- Салт-дәстүрді менгереді.
- Ата-бабамыздың күнделікті тұрмыста қолданып, қазіргі таңда ұмытылып бара жатқан заттар мен бұйымдарды танып біледі.
- Ана тілін жетік менгеріп сөздік қорлары молаяды.
- Ұлттық ойындар арқылы дене қозғалысы қалыптасады, түрлі жаттығуларды менгереді.

- Ұлттық әшекейлермен зергерлік бұйымдарды көру, жасау арқылы шығармашылық қабілеттері дамиды.
- Үлкенді құрметтеп, кішіге қамқор бола білетін, отансүйгіш, ұлтжанды тұлға қалыптасады.

Балалардың жастары: ересектер, мектепалды даярлық тобы (4-5 жас)
Мерзімі: 2 жыл

Білім беру қызметінің тәртiбi:

Вариативтік компоненттік бағдарламасы аптасына 1 сағат күннің екінші жартысында өтіледі. Ұзақтығы балалардың жас ерекшелігіне қарай:

Ересектер тобы: 20-25 мин.

Мектепалды даярлық тобы: 25-30 мин.

Ата-аналармен жұмыс:

1. Өңгіме.
2. Материалды іріктеу кезінде кеңес беру.
3. Сарапшылар ретінде әрекет етеді.

«Ұлттық қазына» вариативтік компонент бағдарламасы бойынша
ортаңғы топтардың перспективті тақырыптық жоспары

№	Тақырыптар	Сағат саны	Уақыты
	«Ақбота», «Еркетай» ортаңғы тобы		
1	Мұражайға саяхат	1	
2	Қазақтың баспанасы-киіз үй туралы түсінік	1	
3	Кереге.	1	
4	Шаңырақ.	1	
5	Уық	1	
6	Түндік (туырлық, үзік).	1	
7	Киіз үй есігі - «Сықырлауық»	1	
8	Өткен тақырыптарға қайталау	1	
9	Киіз үй жиһаздары туралы түсінік	1	
10	Абажа	1	
11	Кебеже	1	
12	Асадал	1	
13	Әбдіре	1	
14	Сандық	1	
15	Ағаш төсек	1	
16	Жастықағаш	1	
17	Адалбақан	1	
18	Жүкаяқ	1	
19	Текемет М.Кенбаев «Текемет басу»	1	
20	Сырмақ	1	
21	Ұршық	1	
22	Өткен тақырыптарға қайталау	1	
23	Ұлттық ыдыстар туралы түсінік	1	
24	Күбі. Піспек.	1	
25	Шәугім. Аққұман.	1	
26	Қазан. Шөген.	1	
27	Ағаш ожау (шөміш). Саптыаяқ	1	
28	Тегеш. Табақ	1	
29	Ыдыстар мен жиһаздар	1	
30	Ыдыстарға байланысты ырым, әдет-ғұрыптар	1	
31	Шәй, ішсең көңілін жәй.	1	
32	Қонаққуту-атадәстүріміз.	1	
33	Ас-аламның арқауы.	1	
34	Ұннанжасалынатын тағамдар.	1	
35	Ұл балалар киімі	1	
36	Қыз балалар киімі	1	
37	Аяқ киімдері	1	
38	Зергерлік бұйымдар: сақина, білезік	1	
39	Сырға, шолпы	1	

«Үлттик кичине» вариативтик компонент бааларламасы бойынша
 ересек топтардан перенективтүү тақырыптык жоспары

№	Тақырыптар	Саят саны	Уакыты
	«Болашақ» ересек тобы		
1	Муржайга саяхат	1	
2	Казакстан башпанада-киз үй туралы түсінік	1	
3	Кереге.	1	
4	Шаңырақ.	1	
5	Улак	1	
6	Түрдүк туурмалар, үйөк.	1	
7	Киз үй өспү - «Кызыларуу».	1	
8	Сүйсөн тақырыптарына кайталау	1	
9	Киз үй жөнөлдөрү туралы түсінік	1	
10	Абажа	1	
11	Көбөжө	1	
12	Асалап	1	
13	Эбдире	1	
14	Салдык	1	
15	Агаш төсөк	1	
16	Жастакаган	1	
17	Адабыкан	1	
18	Жууак	1	
19	Тексест М.Кербиев «Тексест басу»	1	
20	Сармак	1	
21	Урпак	1	
22	Сүйсөн тақырыптарына кайталау	1	
23	Үлттик ырымдар туралы түсінік	1	
24	Кубу, Шелек.	1	
25	Шөгүн, Аккүман.	1	
26	Кызыл, Шөгөн.	1	
27	Агаш оюу (шөмш), Саптыяк	1	
28	Тетеш, Тубак	1	
29	Ырымдар мен жөнөлдөр	1	
30	Ырымдарга байланышты ырым, элет-туурмалар	1	
31	Шөг, ишен кызыл жай.	1	
32	Кызыл туу-жылдыздуу.	1	
33	Ас-аламдын ырымдары.	1	
34	Улуу жашамактын ырымдары.	1	
35	Уз балалар кымы	1	
36	Кыз балалар кымы	1	
37	Аяк кымылар	1	
38	Эгерерлик бүбүлдөр, сакыя, билик	1	
39	Сарга, шөлмө	1	

«Ұлттық қазына» вариативтік компоненттік бағдарламасы бойынша
«Қарлығаш» мектепалды дайындау тобының перспективті тақырыптық
жоспары

№	Тақырып	Сағат саны	Уақыты
	«Қарлығаш» мектепалды дайындау тобы		
1	Төрт түлік туралы түсінік	1	
2	Жылқы пірі - Қамбар ата	1	
3	Сыыр пірі - Зенібәба	1	
4	Түйе пірі - Ойсылқара	1	
5	Қой пірі - Шопаната	1	
6	Елші пірі - Секеката	1	
7	Төрт түлікке байланысты ойындар	1	
8	Төрт түлікке байланысты тыйым сөздер	1	
9	Өткен тақырыптарға қайталау	1	
10	Ұлттық киімдер туралы түсінік	1	
11	Ұлттық бас киім-тақия, пымақ	1	
12	Қыз бала киімдері	1	
13	Кііз үй оның құрылымы	1	
14	Кііз үй жабдықтары	1	
15	Кііз басу	1	
16	Сапдық, кебеже	1	
17	Сәнді ою-өрнек	1	
18	Әшекей бұйымдар: білезік, жүзік	1	
19	Шолпы, сырға, алақа	1	
20	Үннен жасалынатын тағамдар	1	
21	Ас-адамның арнауы	1	
22	Шай-шесен, көбілң жәй	1	
23	Қазақтың ұлттық сусындары: қымыз, шұбат, айран	1	
24	Қонақ келсе-құт	1	
25	Ұлттық аспаптар туралы түсінік, домбыра.	1	
26	Қаркыт-қобыз	1	
27	Айтыс өнері	1	
28	Жетіген – жеті әуен	1	
29	Наурыз мерекесі	1	
30	Наурыз көже	1	
31	Әдептілік-әдемілік	1	
32	Қарты бар үйдің- қазынасы бар.	1	
33	Сәлем-сөздің анасы	1	
34	Жеті – қасиетті сан	1	
35	«Жақсылық пен жамандық» ертегісі	1	
36	«Мұрагер» ертегісі	1	
37	«Әке мен бала» әңгіме Ы.Алтынсарин	1	
38	«Ақыл мен білім» ертегісі	1	
39	Жұмбақ шешіп үйренейік	1	

Ересек топқа арналған «Ұлттық қазына» вариативтік компоненттік бағдарламасының мазмұны

№	Тақырыбы	Максаты
1	Мұражайға саяхат	Мұражай бөлмесімен таныстыру, ұлттық құндылықтар туралы мәлімет беру
2	Қазақтың баспанасы-киіз үй туралы түсінік	Киіз үйдің қажеттілігін, пайдасын және құрлысын таныстыра отырып, оны қалай тігу жолдарын үйрету арқылы киіз үй туралы ұғымдарын кеңейту, дамыту.
3	Кереге	Кереге мен шаңырақ киіз үйге не үшін қажет және оның неден қалай жасалатынын түсіндіре отырып, олардың ұлттық баспана киіз үй, оның құрлысы туралы білімдерін дамыту. Кереге, шаңырақ, баспана, киіз үй атауларын дұрыс айтқыза отырып, дұрыс сөйлеулерін қалыптастырып, сөздік қорларын молайту.
4	Шаңырақ	Шаңырақ-киіз үйдің еңсесін құрап, тұтастырып тұратын күмбезді екендігін, киіз үй құрылысында шаңырақтың алатын орыны туралы балаларға түсіндіру.
5	Уық	Уық киіз үйдің бір бөлігі, кереге мен шаңырақты байланыстыратын ағаш екенін түсіндіре отырып, балалардың киіз үй туралы түсініктерін, сөздік қорларын, тіл байлықтарын, ұлттық баспана киіз үй туралы ұғымдарын дамыту.
6	Түндік (туырлық, үзік).	Балаларды киіз үйдің бөліктері түндік, туырлық, үзікпен таныстыру, сөздік қорын, тіл байлығын дамыту, ұлттық киіз үйімізді бағалай білуге, ата-бабадан қалған асыл мұраларымызды ұмытпай, жалғастыра білуге баулу.
7	Киіз үй есігі - «Сықырлауық»	Балаларды киіз үйдің келесі құрлысы киіз үй есігі-«Сықырлауық» туралы таныстыру. «Сықырлауық» киіз үйге не үшін қажет және оның неден қалай жасалатынын түсіндіре отырып, олардың ұлттық баспана киіз үй, оның құрлысы туралы білімдерін дамыту.
8	Өткен тақырыптарға қайталау	Өткен тақырыптар бойынша қортынды шолу жасау. Балалардың киіз үй туралы білімдерін, түсініктерін тексеріп отырып, толықтыру.
9	Киіз үй жиһаздары туралы түсінік	Балаларға киіз үй жиһаздары туралы түсінік беру. Киіз үй жиһаздарының суреттерін көрсете отырып, суретпен жұмыс жасау арқылы балалардың есте сақтау қабілеттерін дамыту. Толық жауап, сөздік жұмыстары арқылы сөздік қорларын молайту.
10	Абажа	Балаларға киіз үй жиһаздары абажа, асидал туралы түсінік беру. Үй жиһаздарының атауларын атау арқылы сөздік қорларын молайту, әр жиһазды атауына байланысты ажырата білуге үйрету. Үй жиһаздары туралы ұғымдарын кеңейту.
11	Кебеже	Балаларға қазақ халқының қол өнері туралы мәліметтер беру. Өз ойларын еркін де сауатты, нақты жеткізу қабілеттерін арттыру; Жан-

	<p>жақтылыққа, шеберлікке, ізденімпаздылыққа баулу, Ата-бабамыздың ертеден келе жатқан колөнерін оқып білуге үйретулеріне киіз үй жиһаздары кебеже туралы түсінік беру.</p>
12	<p>Асадал</p> <p>Балаларға киіз үй жиһаздары асадал туралы түсінік беру. Үй жиһаздарының атауларын атау арқылы сөздік қорларын молайту, әр жиһазды атауына байланысты ажырата білуге үйрету. Үй жиһаздары туралы ұғымдарын кеңейту.</p>
13	<p>Әбдіре</p> <p>Балаларға киіз үй жиһаздары әбдіре туралы түсінік бере отырып, суреттері, жасалған үлгілері арқылы таныстыру. Үй жиһаздары туралы ұғымдарын сөздік жұмысы, сұрақ-жауап, арқылы дамыту.</p>
14	<p>Сандық</p> <p>Балаларға үй жиһазы сандық туралы түсінік бере отырып, таныстыру. Салт – дәстүрлерді құрметтеу. Ұлттық заттар кәдірін түсініп, бағалай білуге баулу.</p>
15	<p>Ағаш төсек</p> <p>Балаларға киіз үй жиһаздары ағаш төсек пен жастықағашты таныстыру. Сұрақ-жауап, ойын элементтерін пайдалану арқылы балалардың білуге деген қызығушылықтарын ояту. Сөздік қорларын молайту. Дұрыс сөйлей білуге жаттықтыру.</p>
16	<p>Жастықағаш</p> <p>Балаларды жастықағашпен таныстыру. Сөздік қорларын молайту. Дұрыс сөйлей білуге жаттықтыру. Ұлттық бұйымдарды құрметтеуге, сүйіспеншілікпен қарауға тәрбиелеу.</p>
17	<p>Адалбақан</p> <p>Адалбақан туралы балаларға түсінік беру, сурет көмегі бойынша таныстыру. Оларды не үшін пайдалану қажет екендігін түсіндіре отырып, үй жиһаздары туралы ұғымдарын тереңдету. Сөздік қорларын байыту. Қысқаша сөйлемдерді толық айтуға жаттықтыру. Тіл мәдениетін қалыптастыру.</p>
18	<p>Жұқақ</p>
19	<p>Текемет М.Кенбаев «Текемет басу»</p> <p>Ұлттық өнермен таныстыру.</p>
20	<p>Сырмақ</p> <p>Текеметтің неден, қалай жасалатынын түсіндіре отырып, ұлттық жиһаздар туралы ұғымдарын кеңейту, ойлау қабілеттерін, тіл байлықтарын дамыту. Текемет үлкен еңбекпен жасалатыны туралы айта отырып, еңбексүйгіштікке, басқаның еңбегін бағалай білуге баулу.</p>
21	<p>Ұршық</p> <p>Сырмақтың неден, қалай жасалатынын түсіндіре отырып, ұлттық жиһаздар туралы ұғымдарын кеңейту, ойлау қабілеттерін, тіл байлықтарын дамыту.</p>
22	<p>Өткен тақырыптарға қайталау</p> <p>Ұршықтың шығу тарихына тереңірек шолу жасап, адамға деген пайдалылығы жөнінде мағлұмағ алу, баланың зейінін, қабылдауын есте сақтауын дамыту және көру кезінде заттық пішінін дұрыс ажырата білуін, қол моторикасын дамыту.</p>
	<p>Өткен тақырыптар бойынша қорытынды шолу жасау. Балалардың киіз үй жиһаздары туралы білімдерін, түсініктерін тексере отырып, толықтыру.</p>

Мектепалды даярлық топқа арналган «Ұлттық казына» вариативтік компоненттік бағдарламасының мазмұны

№	Тақырыбы	Мазмұны
1	Төрт түлік туралы түсінік	Балалардың төрт түлік мал туралы түсініктерін кеңейте отырып, халқымыздың төрт түлікті дәрiптеген өлең жырлар, әнгiмелер арқылы танымын, жан-жануарлар туралы түсініктерін арттыру;
2	Жылқы пірі- Қамбар аға	Балалардың жылқы және оның пірі туралы түсініктерін кеңейте отырып, жан-жануарлар туралы түсініктерін арттыру; жылқылардың басқа малдардан айырмашылығын таныту, сөздік қорын байыту, тіл байлықтарын дамыту, ұлттық тағамдар түрлері туралы ұғымын пысықтап, тиянақтап, көбірек білуге ынталарын ояту;
3	Сыыр пірі - Зеңгібаба	Балалардың сыыр туралы түсініктерін кеңейте отырып, халқымыздың төрт түлікті дәрiптеген өлең жырлар, әнгiмелер арқылы танымын, жан-жануарлар туралы түсініктерін арттыру; сыырдың басқа малдардан айырмашылығын таныту, сөздік қорын байыту, тіл байлықтарын дамыту, ұлттық тағамдар түрлері туралы ұғымын пысықтап, тиянақтап, көбірек білуге ынталарын ояту;
4	Түйе пірі - Ойсылқара	Балалардың түйе туралы түсініктерін кеңейте отырып, халқымыздың төрт түлікті дәрiптеген өлең жырлар, әнгiмелер арқылы танымын, жан-жануарлар туралы түсініктерін арттыру; түйенің басқа малдардан айырмашылығын таныту, сөздік қорын байыту, тіл байлықтарын дамыту, ұлттық тағамдар түрлері туралы ұғымын пысықтап, тиянақтап, көбірек білуге ынталарын ояту;
5	Қой пірі - Шопаната	Балалардың қой туралы түсініктерін кеңейте отырып, халқымыздың төрт түлікті дәрiптеген өлең жырлар, әнгiмелер арқылы танымын, жан-жануарлар туралы түсініктерін арттыру; қойдың басқа малдардан айырмашылығын таныту, сөздік қорын байыту, тіл байлықтарын дамыту, ұлттық тағамдар түрлері туралы ұғымын пысықтап, тиянақтап, көбірек білуге ынталарын ояту;
6	Ешкі пірі - Сексеката	Балалардың ешкі туралы түсініктерін кеңейте отырып, халқымыздың төрт түлікті дәрiптеген өлең жырлар, әнгiмелер арқылы танымын, жан-жануарлар туралы түсініктерін арттыру; ешкінің басқа малдардан айырмашылығын таныту, сөздік қорын байыту, тіл байлықтарын дамыту, ұлттық тағамдар түрлері туралы ұғымын пысықтап, тиянақтап, көбірек білуге ынталарын ояту;
7	Төрт түлікке байланысты ойындар	Үй жануарлары туралы түсініктерін тереңдету. Үй жануарларының төлдерін ажыратып айтуға, олардың қалай дыбыстайтынын меңгерту. Төрт түліктің пайдасы, олардан алынатын өнімдермен таныстыру.

<p>Үшпәс жасалып атып тагымдар.</p>	<p>Балаларға үшпәс жасалатын дәмдер жайлы түсіндіру, пәниін түрлерімен таныстыру.</p>
<p>35 Үл балалар киімі</p>	<p>Балаларға казактын үл балалар ұлттық киімдері туралы түсінік беруге, топ дабыстарды анық айтуға жаттықтырып, сөздерді дұрыс айтысу, ұлттық киімдермен таныстыру.</p>
<p>36 Қыз балалар киімі</p>	<p>Балаларды қызы түрлерімен таныстыру, үл мен қыздың киімін ажырата білуге үйрету. Балаларды танысыса, кереметтік талғамдылыққа, ұсыныстылыққа, қауырсындылыққа, бір-бірімен дөс болуға тәрбиелеу. Балалардың ойлау қабілетін эстетикалық таламдарын дамыта отырып, сөйлеу мәдениетін қалыптастыру.</p>
<p>37 Аяқ киімдер</p>	<p>Балалардың ұлттық зергерлік бұйымдар туралы алған білімдерін пысықтау, қортындылау.</p>
<p>38 Зергерлік бұйымдар; сақина, білезік</p>	<p>Зергерлер елін саяхат жасау арқылы алған білімдерін пайдалана білу еп-дағдыларын дамыту. Оңалық жұмыс істей білу қабілеттерін шыңдау. Зергерлік бұйымдар туралы білімдерін, түсініктерін кеңейту. Ұлттық өнерді бағалай білуге тәрбиелеу.</p>
<p>39 Сырға, шолпы</p>	<p>Балалардың ұлттық зергерлік бұйымдар сырға, шолпы туралы алған білімдерін пысықтау, қортындылау, ойлау қабілетін, сөздік қорларын дамыту.</p>

<p>Ұлттық ыдыстар туралы түсінік</p>	<p>Ұлттық ыдыстарға нелер жататынын, оларды ата-бабаларымыз нелен жасап, қалай пайдаланғандарын айтып түсіндіру арқылы ұғымдарын кеңейту, тілдерін, зейіндерін дамыту.</p>
<p>24 Күбі, Шелек.</p>	<p>Күбі, шелек ыдыстарын нелен жасайтынына, не үшін пайдаланылатынын түсіндіру арқылы ұлттық ыдыстар туралы ұғымдарын кеңейту, сөздік қорларын, зейіндерін, ойлау қабілеттерін дамыту.</p>
<p>25 Шәугім, Аққұман.</p>	<p>Шәугім, аққұман ыдыстарын көрсете отырып, есте сақтау, сипат сөз қабілеттерін дамыту. Жалпы ұлттық ыдыстар туралы ұғымдарын кеңейту. Сөздік қорларын, сөз байлықтарын молайту. Түрлі әдіс-тәсілдерді қолдана отырып, балалардың білеуіне, есте сақтау, ойлау қабілеттерін қалыптастыру. Ұлтжандылыққа, ұлттық құндылықтарды бағалай, дарынгей білуге баулу.</p>
<p>26 Қазан, Шөген.</p>	<p>Балаларды қазан, шөген ұлттық ыдыстарымен таныстыру. Қазан, шөген ыдыстарын көрсете отырып, олардың не үшін қажет, қалай пайдалану керектігін ұғындыру арқылы ұлттық ыдыстар туралы ұғымдарын кеңейту.</p>
<p>27 Ағаш ожау (шөміш), Саптыаяқ</p>	<p>Балаларды ағаш ожау, саптыаяқ сияқты ұлттық ыдыстарымен таныстыру. Ағаш ожау, саптыаяқ ыдыстарымен көрсете отырып, есте сақтау, сипат сөз қабілеттерін дамыту. Тостаған мен торсық ыдыстарын жасау жолдарын түсіндіру арқылы ұлттық ыдыстар туралы түсініктерін дамыту.</p>
<p>28 Тегеш, Табак</p>	<p>Балаларды тегеш, табак ұлттық ыдыстарымен таныстыру. Тегеш, табак ыдыстарын көрсете отырып, олардың не үшін қажет, қалай пайдаланылатындықтарын түсіндіре отырып, ұлттық ыдыстар туралы ұғымдарын кеңейту.</p>
<p>29 Ыдыстар мен жиһаздар</p>	<p>Ыдыстар мен жиһаздар не үшін қажет екенін туралы түсінік беру. Сөздік қорларын кеңейту, ойлау қабілеттерін дамыту. Ұқыптылыққа, тазалыққа тәрбиелеу.</p>
<p>30 Ыдыстарға байланысты ырым, әдет-ғұрыптар</p>	<p>Ырым - тыйым сөздерінің мән - мағынасын түсіндіру. Рухани жаң дүниесін дамыту.</p>
<p>31 Шәй ішең көңілің жәй.</p>	<p>Адамды сыйлаудың бір көрінісі шәйд баптап беру, оны ұсыну жайлы балаларға мағұлмат беру. Рухани жаң дүниесін дамыту. Шәйдің пайдасын түсінуге, еңбекті бағалай білуге тәрбиелеу.</p>
<p>32 Қонаққуту-ағаләстүрміз.</p>	<p>Балаларға ыдыстармен тағамдардың аттары айтулы үйрету оларды ажыратуға жаттықтыру. Қонақ күту ережелерімен таныстыру. Балалардың ой-өрісін дамыту. Үлкенді сыйлауға, құрмет көрсетуге, қонақжайлыққа баулу.</p>
<p>33 Ас-адамның арқауы.</p>	<p>Балаларды дастархан басында сақталатын салт-дәстүрмен, ырым-ғұнамдармен таныстыру. Ұлттық тағамдарымыздың қасиетімен және ыдыс-аяқтарымен таныстыру. Балалардың тілдерін дамыту, сөздік қорларын дамыту.</p>

Төрт түлікке байланысты тыйым сөздер	Төрт түлік мал өрісімен, тіршілік табиғатымен, кадр-қасиетімен таныстыру. Төрт түлікті қадірлеуге баулу. Төрт түлік туралы тым сөздер арқылы танымын, ойын, тілін дамыту.
Ұлттық киімдер туралы түсінік	Балаларға ұлттық киімдер туралы түсінік беру. Ұлттық киімдердің суреттерін, тігілген дайын үлгілерін көрсету арқылы ұлттық киімдер туралы ұғымдарын кеңейту. Ұлттық киімдер туралы алғашқы ұғымдарын қалыптастыру.
10 Ұлттық бас киім-такия, тымақ	Балалардың ұлттық киімдер туралы түсініктерін кеңейту. Ұлттық бас киімдер такия мен тымақты таныстыру. Балалардың суреттерін, тігілген дайын үлгілерін көрсету арқылы ұлттық киімдер туралы ұғымдарын кеңейту. Ұлттық киімдер туралы алғашқы ұғымдарын қалыптастыру.
11 Қыз бала киімдері	Балаларды киім түрлерімен таныстыру. Ұл мен қыздың киімін ажырата білуге үйрету. Балаларды тазалыққа, көркемдік талғамдылыққа, ұқыптылыққа, қайырмалдылыққа, бір-бірімен дос болуға тәрбиелеу.
12 Киіз үй оның құрылымы	Балаларға қазақ халқының баспанасы киіз үй туралы түсінік беру. Киіз үйдің қажеттілігін, пайдасын және құрылысын таныстыра отырып, оны қалай тігу жолдарын үйрету арқылы киіз үй туралы ұғымдарын кеңейту, дамыту.
13 Киіз үй жабдықтары	Балаларды киіз үйдің бөлшектері түндік, туырлық, үзікпен таныстыру, сөздік қорын, тіл байлығын дамыту, ұлттық киіз үйімізді бағалай білуге, ата-бабадан қалған асыл мұраларымызды ұмытпай, жалғастыра білуге баулу.
14 Киіз басу	Балаларға қазақтың тұрмысы киіз үй жасауы, туралы түсінік беру. Өскелең ұрпаққа ата-баба дәстүрін насихаттау. Жүнмен, киізбен жұмыстың адам денсаулығына пайдасы туралы кеңінен түсінік беру.
15 Сандық, кебеже	Балаларға қазақ халқының қол өнері туралы мәліметтер беру. Жан-жақтылыққа, шеберлікке, ізденімпаздылыққа баулу, балаларға киіз үй жиһаздары сандық, кебеже туралы түсінік беру.
16 Сәнді ою-өрнек	Қазақ халқының сәндік қолданбалы өнері жайлы балаларға жалпы мағлұмат беру, таныстыру. Балаларды сәндік қолданбалы өнер туындыларымен жұмыс істеуді үйрету. Ұлттық өнер ерекшеліктерін сезіну қабілеттерінің қалыптасуына ықпал ету.
17 Өнекей бұйымдар:білезік, жүзік	Балалардың ұлттық зергерлік бұйымдар туралы алған білімдерін пысықтау, қортындылау. Зергерлер елін есаяхат жасау арқылы алған білімдерін пайдалана білу еп-дағдыларын дамыту. Өзіңдік жұмыс істей білу қабілеттерін шыңдау. Зергерлік бұйымдар туралы білімдерін, түсініктерін кеңейту. Ұлттық өнерді бағалай білуге тәрбиелеу.

18	Шолпы, сырға, алқа	Зергерлік бұйымдар туралы білімдерін, түсініктерін кеңейту. Ұлттық өнерді бағалай білуге тәрбиелеу.
19	Ұннан жасалынатын тағамдар	Балаларға ұннан жасалатын дәмдер жайлы түсіндіру, нанның түрлерімен таныстыру.
20	Ас-адамның арқауы	Балаларды дастархан басында сақталатын салт-дәстүрмен, ырым-ғиымдармен таныстыру. Ұлттық тағамдарымыздың қасиетімен және ыдыс-аяқтармен таныстыру. Балалардың тілдерін дамыту, сөздік қорларын дамыту, балаларды салт-дәстүрді сақтауға, ұлттық тағамдарды қастерлеуге, ас ішу тәртібін есте сақтауға тәрбиелеу.
21	Шәй-ішсең, көңілің жәй	Адамды сыйлаудың бір көрінісі шәйді баптап беру, оны ұсыну жайлы балаларға мағұмат беру. Рухани жан дүниесін дамыту. Шәйдің пайдасын түсінуге, еңбекті бағалай білуге тәрбиелеу.
22	Қазақтың ұлттық сусындары: қымыз, шұбат, айран	Балаларға қазақ халқының ұлттық сусындарымен таныстыру, ойлау қабілетін, сөздік қорын дамыту.
23	Қонақ келсе-күт	Балаларға ыдыстармен тағамдардың аттарын айтуды үйрету, оларды ажыратуға жаттықтыру. Қонақ күту ережелерімен таныстыру. Балалардың ой-өрісін дамыту. Үлкенді сыйлауға, құрмет көрсетуге, қонақжайлыққа баулу.
24	Қазақтың ұлттық ыдыстары	Балаларға ыдыстармен тағамдардың аттарын айтуды үйрету, оларды ажыратуға жаттықтыру. Қонақ күту ережелерімен таныстыру. Балалардың ой-өрісін дамыту. Үлкенді сыйлауға, құрмет көрсетуге, қонақжайлыққа баулу.
25	Ұлттық аспаптар туралы түсінік, домбыра.	Ұлттық музыкалық аспаптар туралы мәлімет беру, домбыраның шығу тарихымен таныстыру. Балалардың ой-өрісін дамыту. Ұлттық музыкалық аспаптарға сүйіспеншілікпен қарауға, ұлттық өнерді құрметтеуге тәрбиелеу.
26	Қорқыт-қобыз	Балаларға қобызға арналған күйлер, күй атасы-Қорқыт жайлы түсінік беру. Қобыз аспабымен таныстыру. Қобыз күйлері арқылы балалардың сана сезімін, ой-өрісін кеңейту. Өткен заман мен қазіргі заманды сабақтастыра отырып баланың өмірге көзқарасын қалыптастыру.
27	Айтас өнері	Халық ауыз әдебиетімен таныстыра отырып, айтас өнері туралы мәлімет беру, балаларды сөз шеберлікке баулу.
28	Жетпіген – жеті әуен	Әрашаптың шығу тарихы жайлы түсінік беру, жасалу ерекшелігі, дыбыс бояуын түсіндіріп, ұлттық аспап туралы білімдерін жетілдіру, балалардың есте сақтау қабілеттерін дамытып, музыкалық аспаптарда ойнай білу қабілеттерін дамыту.
29	Наурыз мерекесі	Балалардың жыл мезгілдері туралы түсінігін, Наурыз мерекесі туралы білімдерін кеңейту. Балалардың ой-өрісін дамыту. Халықтық салт – дәстүрді құрметтеуге баулу.
30	Наурыз көже	Балаларға наурыз көже туралы мәлімет бере

		отырып, ұлттық тағамдардың құндылықтаын арттыру.
31	Әдептілік-әлемлік	Балаларды әдептілікке баули отырып, әдептілік сөзінің мағынасын ашып түсіндіру; балалардың есте сақтау қабілеттерін дамыту, эстетикалық тәрбие бере отырып әдептілікке тәрбиелеу.
32	Қарты бар үйдің қазынасы бар.	Қарт деген кім, қарттар күнінің аталып өтілу мақсаты неде екенін түсіндіру; балалардың ой-санасын дамыту, танымын кеңейту; Жасы үлкенді сыйлауға, халқымыздың дәстүрін қадірлеуге, мейірімділікке, кішіпейілділікке тәрбиелеу.
33	Сәлем-сөздің анасы	Балалардың сыйластық қарым-қатынас дағдыларын дамыту. Халқымыздың салт – дәстүріндегі інабаттылық ережесі туралы түсініктерін тереңдету арқылы балаларды сәлемдесу мәдениетіне, үлкенді сыйлауға, имандылыққа тәрбиелеу.
34	Жеті - қасиетті сан	Жетісанның қасиетімен таныстыра отырып, мағынасын ашу; сөздік қорын молайтып, есте сақтау, шығармашылық қабілетін дамыту, танымын кеңейту.
35	«Жаксылық пен жамандық» ертегісі	Жаксылық пен жамандықты ажырата білуге үйрету. Жаксылық жасаудың адами қарым-қатынастағы мәнділігін түсіндіру. Жаксы істер жасай білу іскерліктерін дамыту.
36	«Мұрагер» ертегісі	Балалардың сұрақ-жауап арқылы түсінгендерін айта білуге, ертегіні сахналап ойнай білуге баулу. Балалардың ой-санасын дамыту, сөздік қорын молайту танымын кеңейту.
37	«Әке мен бала» әңгіме Ы.Алтынсарин	Қазақтан шыққан тұңғыш ағартушы Ы.Алтынсариннің шығармашылығы туралы білімдерін қалыптастыру, тыңдай білу, әңгімелей білу іскерлігін дамыту.
38	«Ақыл мен білім» ертегісі	Ертегіні оқып бере отырып, мазмұнын түсіндіру; балалардың ой-санасын дамыту, танымын кеңейту; оқу оқып, білім алуға, мейірімділікке, кішіпейілділікке тәрбиелеу.
39	Мақал айтып, жұмбақ шешіп, жанылтпаш жаттау үйренейік	Балаларды мақал жаттай отырып, жұмбақты жанылмай отырып шешуге, жанылтпашты нақышына келтіре жаттап айтуға үйрету.

Әдістемелік ұшыныстар

Мектепке дейінгі балалардың этнопедagogикалық тәрбиесін ең алдымен адамгершілік-рухани тәрбие ретінде қарастыру керек, өйткені адам өзінің тарихымен, салт-дәстүр, әдет-ғұрпын, өткенін білмей, келешекте дамып, жетілуі екіталай. Өткен тарихын біле отырып, келешекке бет бұралай.

Этнопедagogикалық тәрбие жүйесі педагогтардың алдына мынадай міндеттерді қояды:

- салт-дәстүр, әдет-ғұрпын қаншалықты маңызды екенін түсіну;
- этнопедagogикалық тәрбие арқылы балаларды адамгершілікке, мейірімділікке тәрбиелеу;
- балалардың тыйым сөздерді түсіну арқылы жамаң әлеттерден жірену сезімдерін дамыту;
- Мектепке дейінгі білім берудің мемлекеттік білім беру стандартын мектеп жасына дейінгі балалардың тіршілік әрекетін ұйымдастыру мен мазмұнын анықтауға талдай отырып, мен мектепке дейінгі балалардың этнопедagogикалық білім алуын барлық білім беру салалары бойынша жүзеге асыруға болатын деген қорытындыға келімі.

«Денсаулық» білім беру саласының мазмұны:

- Ұлттық ойындар арқылы дене қогыалысып, қимыл белсенділігін арттыру;
- «Коммуникация» білім беру саласының мазмұны:
- Салт-дәстүрді көрсете отырып, рольдерге бөлініп ойынауды үйреней;
- Сөздік қорын, тіл байлығын дамыту;
- Әңгімелеп айтуға үйрету;
- Логикалық ойлау қабілеттерін дамыту.

«Таным» білім беру саласының мазмұны:

- балалардың ой-өрісін кеңейту;
- Отан, табиғат ерекшеліктері туралы түсініктерін қалыптастыру.
- «Шығармашылық» білім беру саласының мазмұны:
- Қолөнер бұйымдарына қызығушылықтары арта отырып, мамандық таңдауға көметі тиелі;
- Ертілілерді тыңдай отырып, оларды сахналауды үйренелі.

«Әлеумет» білім беру саласының мазмұны:

- қоғамда қабылданған нормалар мен құндылықтарды менгеруге;
- эмоционалды көңіл-күйді, оның ішінде ертілілер, жұмбақтар арқылы
- эмоционалды көңіл-күйді дамыту;
- табиғи объектілерге қатысты көңіл-күйді дамыту.

Білім беру салаларының нақты мазмұны балалардың жас және жеке ерекшеліктеріне байланысты және балалардың этнопедagogикалық бағыттағы қызығушылығын ескере отырып, әзірленуі керек.

Білім беру мекемесінде орта:

- танымдық іс-әрекет, жсперимент жасау, зерттеу объектілерін жүйелі бақылау;
- табиғат құбылыстарына қызығушылықты күшейту;
- жасқурақтар, мүражабайлағы сабақтар.

- баланың адамгершілік қасиеттерін қалыптастыру;
Этнопедагогикалық тәрбие беру мақсатында көрінісіліктер ретінде киіз үй, үй
жиһаздары, ыдыс-аяқтар, ұлттық киімдер, зергерлік бұйымдар
пайдаланылады. Ұлттық киімдер мен заттардың ұйымдастырылған оқу
қызыметінде пайдаланылуы балалардың көздерін үйретіп қана қоймай, бұл
бұйымдар жайлы біраз мағұлмат алып, аттарымен танысып әрі не үшін
қолданылатынын да хабарлар болуға мүмкіндік береді.
Салт-дәстүрлер баланың дүниеге келген күнінен бастап өмір
баспалдақтарындағы әрбір қадамында пайдаланылады.
Балалардың тілдік қорының молайып, өз ойларын толық жеткізе білуге деген
құлшынысының артуы, сахналық қойылымдарға қатысып, шығармашылық
ізденіске талпынуы-қол жеткен жетістіктеріміз.
Бағдарламаның маңыздылығы балаларды II кінші тобынан бастап өз-өзін
ұстай білу мәдениетіне, туыстық, достық, жолдастық қарым-қатынастарға,
табиғатты, қоршаған ортаны сақтау, адамгершілікке, әдептілікке, әлемлікке
тәрбиелеуде, олардың ой-өрісін, санасын, мінез-құлқын қалыптастыруға
тиімді әсер етеді. Осы бағдарлама балалардың салт-дәстүрлерді тереңірек
үйренуіне, өз еліне, халқына деген сүйіспеншілік сезімдерінің оянуына, қазақ
халқының ертегі, аңыздарына деген қызығушылықтарының артып, сахналық
қойылымдарға қатысуына жол ашады.

Қолданылған әдебиеттер тізімі

1. Қазақстан Республикасы «Білім туралы» Заңы. 27.07.2007ж, Астана Ақорда.
2. Бала құқықтары туралы Конвенция.
3. Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә.Назарбаевтың «Қазақстан халқының әл-ауқатын арттыру-мемлекеттік саясаттын басты мақсаты» атты Қазақстан халқына жолдауы. 06.02.2008ж, Астана
4. Қазақстан Республикасы мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарты Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту. ҚР МЖМБС 1.001-2001
5. Қазақстан Республикасындағы білім беруді дамытудың 2005-2010 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы.
6. Қазақстан Республикасы білім және ғылым министрлігі орта білім департаментінің №02-3-1/562 04.04.200ж хаты «Мектепке дейінгі тәрбие мен білім және мектепалды даярлық» мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарты» жобасы. 2008ж, Астана
7. Жеті қазына. Алматы. 2001 жыл.
8. Отбасы және балабақша №2 2012 жыл
9. Бала тәрбиесі №2 2009 жыл

Қарағанды облысы Жапаарқа ауданы Жапаарқа кенті
«Балдырған» бөбекжайы» КМҚК

Қарағанды
Жапаарқа ауданының бұрын болып
Әділ-Төмендік кайыңы

КЕЛІСІМ
«Балдырған» бөбекжайы КМҚК
директоры *А.К. Наурызбекова*
«26» тамыз 2021 ж

КЕЛІСІМ
«Балдырған» бөбекжайы КМҚК
директоры *А.К. Наурызбекова*
«26» тамыз 2021 ж

«ЭКОЛОГИЯЛЫҚ СОҚПАҚ»

нарипаттық компоненттік шығармашылық жоба
(бөбекжайдың ересек тобы тәрбиеленушілеріне арналған парадигмалық
компонент бойынша шығармашылық жоба)

(4 жасстан бастап)
(38 сағат, аптасына 1 рет)
2021-2022 оқу жылы

Құрастырған: Омарова Б.К.
Ауғанбекжанова Г.М.
тәрбиешілер

Үлгіше хат

Экологиялық білім беру мектепке дейінгі педагогиканың ажырмае бөлігі. Балыбақшала біріктірілген тәсілге негізделген экологиялық білім берудің тиімді жүйесін қалай құруға болады?

Экологиялық білім беру идеяларын баланың әртүрлі іс-әрекет түрлері арқылы жүзеге асырылатындай етіп қысқаша жасауға болады: эксперимент жасау, бақылау, өңбек, ойын, музыкалық, бейнелеу, физикалық іс-әрекет. Дамитүзуші ортаны қалай құру керек? (экологиялық бөлме, зертхана, тірі бұрыш, шашыл-мүрақайлар, экологиялық соқпақтар және т. б.). Экологиялық білім беру барысында оның мазмұнының қол жетімді бөлігіне не болу арқылы жеке тұлғаны бір қатар гуманистік ұстанымдарды байытатын: өмір құндылығын сезіну, табиғатты құндылық ретінде құрметтеу, отан ұқыпты қараудың маңыздылығын түсіну және бұл арқылы экологиялық даярдықты еңсеру міндетін шешуге ықпал етеді. Табиғаты экологиялық білім берудің келіні-балалардың эмоционалдылық сезімталдығы мен қайырымдылығының дамуына ықпал ететін атмосфераны құру болып табылады. Педагогтардың пікірінше, оң эмоциялар адам қызметінің күшті қозғаушы күші болып табылады. Баланың адамгершілік сезімдерін тәрбиелеуге педагогтың басшылығымен табиғат бұрышында (өсімдіктер мен жануарларға күтім жасау), бақшала, тұлғарды, серуендеуде мектепке дейінгі балалардың тікелей қызметі әсер етеді. Табиғатпен қарым-қатынас жасау және эмоционалды қайырымдылықты дамыту барысында балаларды табиғатты белсенді сақтау және қорғау, яғни объектілерді олардың қасиеттері мен ерекшеліктері көріністерінің барлық алғаш түрлерінде көру; балалар қызметі санасқандағы тірі тіршілік әрекеті үшін қажетті жағдайлар жасауға қатысу; табиғатты қорғаудың маңыздылығын түсіну; табиғаттағы мінез-құлдық нормаларын саналы орындау. Соның бәрі мектепке дейінгі жастағы балаларды сауатты және ақылға қондырып оқыту мен тәрбиелеудің нәтижесінде ғана мүмкін болады. Мектепке дейінгі балалық шақта табиғатқа ұқыпты қарым-қатынастың қалыптасуы баланың әлемге құндылық қарым-қатынасының негізін қалайды, оның жеке мәдениетінің базисі қалыптасқанда ерекше маңызға ие болады.

Балалармен жұмыста қандай әдістерменді пайдалану керек?

Мектепке дейінгі мекемеге «экологиялық жобам» не үшін қажет? Мектепке дейінгі білім берудің сапасын арттыру шарты ретінде білім беру процесінде интeгpациялау қанғидатын іске асыруды талап етеді. Осы қанғиданы іске асыратын өзекті және тиімді әдістердің бірі жобалар әдісі болып табылады. Интeгpация қанғидатын іске асыру тeсiлдерiнiң бiрi балалармен жұмыста экологиялық соқпақты дамыту ортасы ретiнде пайдалану болып табылады.

Экологиялық соқпақ - бұл әртүрлі экологиялық жүйелер мен басқа да табиғи нысандар арқылы өтетін арнайы жабдықталған маршрут. Маршрутта келушілер осы объектілер туралы ауызша немесе жазбаша (стендтер, аншлаптар және т.б.) ақпарат алады. Экологиялық соқпақты ұйымдастыру-экологиялық мәдениетті және адамдардың табиғаттағы жауапты мінез-құлқын қалыптастыру нысандарының бірі. Мұндай соқпақтардың көмегімен әккүрсанттардың қоршанған ортасы (өсімдіктер мен жануарлар әлемі, жердің геологиялық құрылымы және т. б.) туралы білімі тереңдейді және кеңейтіледі. Бұл балалардың қоршанған ортаны сақтауға жауапкершілігін арттырады, табиғатқа, өз Отанына деген сүйіспеншілік сезімін тәрбиелеуге ықпал етеді. Тартымдылықпен қатар, соқпақтың басқа да маңызды қасиеті оның ақпараттылығы болып табылады. Мұнда алғашқы ақпаратты шартты түрде танымдық «аңартушылық» деп бөлуге болады. Ербір ақпарат түріне маршруттағы «өзінің» объектілері және өзінің белгілері - символдары (жол белгілері еске түсеретін) сәйкес келеді. Табиғи объектілер көбінесе танымдық ақпарат көзі болып табылады. Бұл өсімдіктердің, жануарлардың түрлері, жер бедерінің, топырақтың формалары және тірі және жансыз табиғаттың басқа да элементтері. Балалар мен ересектерге ең танымал биологиялық объектілер: өсімдіктер, сандырууқұлақтар, жануарлар. Олар адам тарапынан ең көп әсер етеді. Соқпақ

аймагындағы бірқатар нысандарды қоршаған ландшафтқа жасауды түрле енгізіп, олардың қолдануымен жасауға болады. Маршрут аймағында ботаникалық аймақтардың сервисын құруға болады, оларда осы жерге тән өсімдіктердің дәрілік, сирек кездесетін немесе жойылып бара жатқан түрлерін түсіруге болады. Бұл ретте белгілі бір қапшақтар арқылы және иеліктің объектілеріне орнатылған аспаптық қалқандар, көрсеткіштер, белгілер немесе символдары бар тақтайшалар тиісті ақпаратты тез алуға және келушілердің белгіленген бағыт бойынша қозғалысын жіберуге мүмкіндік береді. Білім беру сапалары бойынша экскурсиялар, ұйымдастырылған оқу қызметтері, байқаулар өткізілуімен басқа, экологиялық соқпақтар мониторингтік және жобалық қызметін ұйымдастыру, әлеуметтік-экологиялық жобаларды орындау, экологиялық мерекелер, сондай-ақ аумақты жинау және отарлатылған өсімдіктерді күту жөніндегі ақпараттық қоса алғанда, табиғат қорғау объектілерін өткізу үшін пайдаланылады болады. Оқу экологиялық экологиялық апартушылық әлеуетін пайдаланып отырып, «Қыста күстарға жем бер», «Бағабакшаға түл сынды», «Мен ашпаппен бірге өсемін» және т. б. табиғатты қорғау ақпараттарын дәстүрлі түрде жасауға болады. Бұл экологиялық соқпақты тамашалаушы тәрбиеленушілер, ата-аналар мен педагогтар болып табылады. Батабақшада арнайы бұрыш немесе кабинет дайындайып, қызықты ақпарат бөлімдерін жас ерекшеліктерін ескере отырып беріледі. Экскурсиялық маршруттың орташа ұзақтығы 20-25 минут. Соқпақтың әр түрлі объектілермен қанығуында байланысты бірнеше тақырыптық экскурсиялар жасауға болады. Экологиялық соқпақ жылдан барлық маусымда пайдаланылуы мүмкін.

Варианттық компоненттік шығармашылық жобасының мақсаты:

Экологиялық мәдениеттің негізін қалыптастыру, табиғатқа деген санылы, дұрыс көзқарасты қалыптастыру, экологиялық соқпақ бойынша экскурсияларды пайдалана отырып, оны қорғауға үйрену.

Міндеттері: мектеп жасында дейінгі балалардан қоршаған орта (өсімдіктер мен жануарлар әлемі және т.б.) туралы білімдерін тереңдету және кеңейту, биологиялық және басқа да табиғат процесстердің заңдылықтарын түсінуді жетілдіру, қоршаған ортаны сақтау жауапкершілігін арттыру.

Күттің нәтижелері:

- Балалардың экологиялық тәрбиелеу деңгейінің арттырылуы.
- Әр түрлі экологиялық іс-шараларды ұйымдастыруға және өткізуге балалардың тікелей қатысуын арттыру.
- Мектепке дейінгі жастағы балалардың тұтып қаласының экологиясы, табиғатты қорғау туралы білім деңгейін арттыру.

Балаларды іске асыру барысында мектепке дейінгі балалармен жұмыс жасаудың түрлері мен әдістері:

- Тапалдық әдістер;
- Дидактикалық ойындар;
- Табиғат объектілеріне бақылау жүргізу;
- Қозғалыс ойындары;
- Мерекелерді өткізу;
- Экологиялық соқпақ бойынша экскурсиялар ұйымдастыру;
- Балалар мен ата-аналардың қолымен және суреттер жасау, альбомдар, фотогазеттер, кітап көрмесін бейнелену бойынша бірлескен қызметі;
- Жануарлар мен өсімдіктер туралы шығармаларды оқу;
- Әлімді қызмет: ортамы, сурет салу, аппликация және т. б.;
- Ертегілер құрастыру;
- Балаларды материалдарды рәсімдеу.

«Экологиялық сана»
вариативтік компоненттің шығармашылық жобасының тәуелділігі

Вариативтік шығармашылық жобасының атауы	Компоненттік жобасының мазмұны
Вариативтік шығармашылық жобасының мазмұны	<p>«Экологиялық сана»</p> <p>Табиғаты экологиялық білім берудің келісі бойынша экологиялық сезімталдығы мен қайырымдылығын дамуына ықпал ететін атмосфераға құру болып табылады. Педагогтардың пікірінше, ол экология аламы қызметінің күшті көмегімен күші болып табылады. Баланың адамгершілік сезімдерін тәрбиелеуге педагогтың басшылығымен табиғат бұрышында (өсімдіктер мен жануарларға күтім жасау), бақшада, туларда, серуендеуге мектепке дейінгі балалардың тікелей қызметі әсер етеді.</p> <p>Осының бәрі мектепке дейінгі жастағы балаларды сауықты және ақылға қонымды оқыту мен тәрбиелеудің нәтижесінде ғана мүмкін болады. Экологиялық білім беру мектепке дейінгі педагогиканың ажырамас бөлігі болды.</p>
Мақсаты мен міндеттері	<p>Мақсаты: Жоба әдісін нақылдана отырып, мектепке дейінгі жастағы балалардың МДУ-да экологиялық білім беру бойынша білім беру процесін бағдарламалық әдістемелік сүйемелдеуді құру, экологиялық мәдениеттің бастауларын қалыптастыру, табиғатқа, экологиялық соғлақ бойынша экскурсияларды пайдалана отырып, оны қорғайтын адамдарға үлкендер еңбегіне саналы-дұрыс қарым-қатынасты қалыптастыру.</p> <p>Міндеттері:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➢ Табиғатпен қарым-қатынас жасау және эмоционалдық қайырымдылықты дамыту барысында балаларда табиғатты белсенді сақтау және қорғау; ➢ Объектілерді, олардың қасиеттерін, ерекшеліктері мен көріністерін барлық алуан түрлерінде көру; ➢ Балалар қызметі сипатындағы тірі тіршілік әрекеті үшін қажетті жағдайлар жасауға қатысу; ➢ табиғатты қорғаудың маңыздылығын түсіну; ➢ табиғатты мінсіз-құлдық нормаларын саналы орындау; ➢ жобалау әдісі арқылы мектепке дейінгі жастағы балаларда табиғатты қорғау қызметіне тарту; ➢ балаларда экологиялық мәдениет элементтерін қалыптастыруға ықпал ету. <p>Мәселе: Жобалау қызметі мектеп жасына дейінгі балалардың экологиялық білім алуына қалай ықпал етеді?</p> <p>Объект: мектепке дейінгі жастағы балалардың экологиялық білім берудегі жобалау әдісін қолдану мәселелерін зерттеу.</p>
Вариативтік компоненттің шығармашылық жобасының сәйкесімділік бағасы	

	<p>теориялық-әдіснамалық негіздемесі ұсынылған.</p> <p>Зерттеудің ғылыми жаңалығы:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ мектеп жасына дейінгі балаларға экологиялық білім беру мүмкіндігі мен қажеттілігін негіздеу, онда жоба ерекшеліктері негіз қағушы жағдай ретінде әрекет етеді; ➤ МДҰ жағдайында мектепке дейінгі балалардың экологиялық мәдениетінің негізгі компоненттерінің құрылымы мен мазмұнын нақтылауда; ➤ модульлік-құзыреттік негізде МДҰ-ның экологиялық-дамытушы пәндік ортасының инновациялық моделін әзірлеуде; ➤ МДҰ жағдайында мектеп жасына дейінгі балалардың экологиялық мәдениетін қалыптастыру бағалардың экологиялық маңыздылығы - мектепке критерийлерін анықтау. <p>Зерттеудің практикалық маңыздылығы - мектепке дейінгі жастағы балаларға экологиялық білім беру бойынша жұмысты жетілдіру процесінде ондағы теориялық ережелер мен қорытындыларды пайдалану әдістемелік материалдар мен ұсыныстарды пайдалану мүмкіндігімен анықталды. Тапсырмалар, тренингтер, ойындар үлгілері педагогикалық шығармашылыққа, мектеп жасына дейінгі балалардың табиғат әлемін ғылыми және гуманитарлық игеруін ұйымдастыруға, олардың экологиялық сауаттылығын қамтамасыз етуге бағдар бола алады.</p>
<p>Қатысушылар</p> <p>Вариаивтік шығармашылық асыру мерзімі:</p>	<p>компоненттік жобасын іске қосу</p>
<p>Вариаивтік шығармашылық асыру кезеңдері</p> <p>Бағдарламаның функциялары</p>	<p>2021 жыл, тамыз – дайындық кезеңі; /практикалық/ 2021-2022 ж.ж. - қалыптастыру кезеңі; /қорытынды/ 2022 жыл, мамыр – жалпылау кезеңі; /қорытынды/</p> <p>Диагностикалық – экологиялық білім беру мен тәрбиелеу процесінде мектепке дейінгі балалардың экологиялық білімін қалыптастырудың өзгерістерді белгілейді.</p> <p>Мақсатты-оқу мақсаттарын қолдайды (біз баланы неге және не үшін үйретеміз).</p> <p>Мотивациялық – қоршаған ортаны тануда баланың қолжеткізуге нәтижелерін көтермелейді.</p> <p>Мазмұнды-мектеп жасына дейінгі балалардың экологиялық білімін қалыптастыру бойынша орындалатын жұмыстардың барлық спектрін ашайды.</p> <p>Дамытушы-жылсайын оқу және даму үрдісінің үздіксіздігін қамтамасыз етеді.</p> <p>Ретингтік мектеп жасына дейінгі балалардың қабілеті мен құзыреттілігінің ауқымын көрсетеді.</p>
<p>Танылымдық мақалалардың нәтижелері</p>	<p>Таным, қатынас, шығармашылық, денсаулық</p>

Күтілетін нәтижелер

- Табиғатқа ұқсашты қарудың қалыптасуы мектепке дейінгі балалық шақта ерекше маңызға ие болады, онда баланың әлемге деген құндылықтық қарым-қатынасының негізі қалынады, оның жекке мәдениетінің негізі қалыптасады.
- Балалардың экологиялық білім деңгейі, танымдық және сөйлеу белсенділігі артады;
- Балаларда тірі және өлі табиғат объектілеріне тұрақты қызығушылық қалыптасады;
- Балалар ағнан білімдерін басқа қызмет түрлерінде қолдана алу мүмкіншілігі артады.

Тәрбиешілер: Омарова Б.К. Ахтамбергисева Т.М.

Вариативтік шығармашылық жауаптылар

компоненттік жобасына

Вариативтік компоненттік шығармашылық жобасын іске асыру кезеңдері

Мазмұны

Мерімі	Кезең	Мазмұны
2021 жыл, қыркүйек	Дайындық кезеңі	<p>Мақсаты мен міндеттері: вариативтік компоненттік шығармашылық жобасын жүзеге асырылуын талдау. Жобаның қажеттілігін бағалау, жетілдіру.</p> <p>- Балалардың тақырыпты қабылдау деңгейін зерттеу;</p> <p>- Балалардың психологиясына сай материалдар таңдау;</p> <p>- Балалардың тақырыпты қабылдау деңгейін зерттеу;</p> <p>- Оны бала санасына жеткізу жолдарын білдіру;</p> <p>- Бұған дейінгі осы тақырыпта жүргізілген тажірибелерге сүйене отырып, жаңа идеялармен толықтыру және тиімді тұсын анықтау;</p> <p>- Тақырыпты балаға түсіндіріп, жеткізу бағытында ата-аналарды жұмылдыру;</p> <p>- Жобаны іске асыру бойынша педагогикалық кеңесте талқылау;</p> <p>- Жобаны іске асыру жоспарын құру;</p> <p>- Нәтижелерін көрсеткіштерді анықтау, дайындау;</p> <p>- Әр тақырып бойынша құжаттар әзірлеу.</p>
2021 – 2022 оқу жылы	Практикалық кезең	<p>Шығармашылық жобаны іске асыру</p> <p>экологиялық тәрбиені қалыптастыру үшін мынандай практикаларды қолданамыз:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Түсіндіру; - Әңгімелесу; - Серуен, бақылау; - Мультфильм көрсету; - Сурет салу; - Диалогтық тапсырмалар. <p>Шығармашылық жобаны іске асыру нәтижелерінің сапалық сараштамасы:</p> <ul style="list-style-type: none"> - бөбекжайда ашық ұйымдастырылған оқу қызметтерін, көрмесер ұйымдастырып, өткізу; - атқарылған жұмыстарды қорытындылап, жинақтар шығару; - диагностика, сараштама жасап нәтижесін қорытындылау; - материалдарды арнайы ақпарат құралдарында жариялау.
2022 жыл, мамыр	Қорытынды кезең	

**«Экологиялық сақпан» вариативтік компоненттік шығармашылық жобасының
перспективалық жоспары**

№	Тақырып	Сағат саны	Уақыты
1	«Күз мезгілі ондағы ерекшеліктер» әңгіме.	1	07.09.2021ж
2	«Күзгі ағаштар»	1	14.09.2021ж
3	«Жәндіктер»	1	21.09.2021ж
4	«Құстардың жылы жаққа қайтуы»	1	28.09.2021ж
5	«Жемістер мен көкөністер» сурет салу	1	05.10.2021ж
6	«Жанбыр қайдан келеді?»	1	12.10.2021ж
7	«Берекелі, мерекелі Алтын күз!» көрме	1	19.10.2021ж
8	«Тәулік неісер өмір сүреді?»	1	26.10.2021ж
9	Дидактикалық ойындар:«Аталған ағашқа жүгір», «Сипаттама бойынша тап»,«Қай ағаштың жапырағы?»	1	02.11.2021ж
10	«Өзенге экологиялық экспедиция»	1	09.11.2021ж
11	«Бұлттар – ақ боз ағтар» тақырыптық серуен	1	16.11.2021ж
12	«Ағаш туралы суреті» құрастыру	1	23.11.2021ж
13	«Қар, қардың қасиеттері»	1	30.11.2021ж
14	«Жылдың әртүрлі уақыттарындағы менің сүйікті ағашым» сурет салу	1	07.12.2021ж
15	«Т дәйіып ағаш» ата-аналарды қатыстыра отырып көрме өткізу	1	14.12.2021ж
16	«Кішкентай аялқоры және алып өмен»	1	21.12.2021ж
17	«Біздің уәкелеті ағаштар мен бұталар»	1	28.12.2021ж
18	«Орман дәрігері-тоқылақ»	1	04.01.2022ж
19	«Құстарқандайдайдакеңелі?»	1	11.01.2022ж
20	«Құстар дауысы»Д/О «Неңнің дауысы?»	1	18.01.2022ж
21	«Біздіңқанаттылостарымыз»Балалар аналардыңбірлескенжұмысы	мен ата-	25.01.2022ж
22	«Құстар»тақырыбы бойынша суреттер көрмесі	1	01.02.2022ж
23	«Құстарға арналған ұя»жапсыру	1	08.02.2022ж
24	«Қыстап қалатын құстар»әңгіме	1	15.02.2022ж
25	«Көктемкелді»танымдықәңгіме	1	22.02.2022ж
26	«Анамызға арналған гүлдер» Д/О«Қандай гүл?»сипаттама бойынша ойла	1	01.03.2022ж
27	Гүлдердің алғашқы гүлдерді бақылау	1	15.03.2022ж
28	«Гүлдер қалыс!» П. И. Чайковский	1	29.03.2022ж
29	«Гүлді алаң» ұжымдық жұмыс Оригами	1	05.04.2022ж
30	«Көктемгі әсем табиғат»	1	12.04.2022ж
31	«Пөпгетібайпешектер»сурет салу	1	19.04.2022ж
32	«Жәндіктерді бақылау. Олардың өкелетін пайдасы мен зияны» әңгіме.	1	26.04.2022ж
33	«Құмырсқа қалай үйіне асынды?» В. Бианка	1	03.05.2022ж
34	«Өсімдіктер мен жәндіктер шабындықтарының бөлінісін жасау	1	10.05.2022ж
35	Д/О «Кім қайда тұрады?» сипаттама бойынша ізденіс	1	17.05.2022ж
36	«Шегіртке және құмырсқа» мүсіндеу	1	24.05.2022ж
37	«Мендір сү»	1	31.05.2022ж.

**«Экологиялык сокмок» вариативтiк компоненттiк шыгармашылдык
жобасынын мазмуну**

Темалардын аты	Маектеп мезгилдери
«Күз мезгили оңойтуу ерекшелikleri: айтым»	Күз мезгилинде ерекшелikleri туралы айтмелеу, өзгөчөлүктөрү айтуу. Үйрөтүү.
«Күзү айыптар»	Балдарда күзү табияттын өзгөчөлүгү мен эртүрүлүгүнө, айыптарды белгилеуге деген кызыгычыны өтүтүү. «Тай-тай» элине сыйкес атыптын кескин күү, автордук сөмөлүмөн жумисе жазуу дилдерин калыптатытуу, сызбада атыптын сыпаттамадык белгилерин көрүү және тартуу, онын бөлүктөрүн дүрөс сазуу; кескин күү кезектилин саятуу үйрөтүү. Айыптардын курамына мен формасынын ерекшеликтерин, олардын түс ерекшеликтерин, жеке ерекшеликтерин көркөмдөк түрдө дамытуу. Агышты графикалык мисириндермен белгилеу кылыштын бекитүү.
«Жандыктар»	Балдардын жандыктар туралы билимдерин кеңейтүү, жаныктан, балдардын белсенди сөздик корына «жандыктар» туралы жашылданган үтүмдүү өтүтүү.
«Кусттардын жылы жакка калышы»	Жыл кусттары туралы маалым берүү, олардын атынан айтуу үйрөтүү.
«Жемистер мен көкөнчөлөр»	Көкөнчөлөр мен жемистерди ажырата билүүгө, көкөнчөлөр мен жемистердин атына сын сөздөрү таалай билүүгө үйрөтүү. Балдардын көкөнчөлөр мен жемистер туралы билимдерин бекитүү; олар кай жерде өсөтү, олар ким, не үшүн өсүрүлөт.
«Жанбыр кайдан келди?»	Балдардын өзүнө белсендигин дамытуу, проблема негизинде таанымалдарды аныктай билүү; өз-өзү-өзү-өзү кезектерин жоспарлай билүү, өз таалауун дамылай билүү, жанбыр, жанбыр түрлөрү туралы билимдерин аныктап, байыттып, бекитүү. Мектеп жазына дейинги балдардын экологиялык маалымат негиздерин дамытуу курашы ретинде табият кубалыштары мен объекттерине санын түрдө дүрөс көз карашын калыптатытуу.
«Берекелер, мерекелер Алтын күз» көрмө»	Ата-аналарды балдармен бирлескен жұмыска тартуу, балдарга «Алтын күз» сөзүнүн маанасын ашуу.
«Тулду нелер өңдөр сүрөдү?»	- Балдарды тулдардын кейбір түрлөрү менен, олардын осындай өңдөр жайыларда беймелүү мен тааныштыруу, таанымдык кызыгычынын, өзгөчөлүгүн сөздөрүн дамытуу; тулдардын сүрөдөн көрүүгө және оған таалауу үйрөтүү, жануулар мен сөздөрүгө деген кызыгычы калыптатытуу.
Диагностикалык айыптар: «Атадан атына жүтүр», «Сыпаттама бойынша тап», «Кай атадан жайырады?»	Шыгармалык, айыптык, байкамаалыкка үйрөтүү
«Өзгөчө экологиялык экстензия»	Балдарга өзүн маалымда суу объекттеринин экологиялык проблемалары туралы балдардын ойларын кеңейтүү, суу объекттерин саятуу таалауунан шарып туралы балдардын билин байытуу және бекитүү маалым өтүү; Балдарга турмуштук сууда таараттын сүзүлөр және өңдөрүгө атында сууларды тазартуу кызыгычы туралы түшүнүк калыптатытуу; Балдардын сөздүн «тогандар» таалауунан аты сөздөр мен, сын сөздөр мен және өңдөр мен байытуу. Балдардын сөздүн белсенди өтүү (сөздөр: суу коймалары,

6. Педагогика ғылымдары. Алматы. «Рауан». 1993 жыл.
7. Тәрбие құралы. №1 2005 жыл.
8. Тәрбие құралы. №4 2004 жыл
9. Отбасы және бағабакша №2 2011 жыл
10. Бала тәрбиесі №2 2009 жыл
11. Отбасы және бағабакша №2 2012 жыл

ТЕКСЕРГЕН: Қарағанды облысы білім басқармасының Жанарқа ауданының
білім бөлімі: Г.И. Достаева